

SAMSUN İLİ YEREL KAMU HİZMETLERİ EYLEM PLANI

2018 - 2023

SAMSUN İLİ YEREL KAMU HİZMETLERİ EYLEM PLANI (2018-2023)

Hazırlayan
Arş. Gör. Cuma YILDIRIM

İÇİNDEKİLER

YEREL KAMU HİZMETLERİ EYLEM PLANI	6
Giriş ve Yönetici Özeti	6
Raporun Amacı ve Kapsamı	6
Yöntem ve Temel Bulgular	6
1. Hazırlık Süreci	8
2.Raporun Amacı.....	8
3.Kapsam.....	8
4. Paydaş Analizi	9
4.1 İç Paydaş Analizi	9
4.2 Dış Paydaşlar	10
5. Durum Analizi	10
5.1 Kurum İçi Analiz.....	11
5.2 Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın Görevleri	12
6. Üst Politika Belgelerinde Sosyal Hizmetler.....	13
6.1 Onuncu Kalkınma Planı.....	14
6.2 Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı 2013-2017 Stratejik Planı .	17
6.3 65. Hükümet Programı	19
6.4 Samsun Büyükşehir Belediyesi 2015-2019 Stratejik Planı	21
6.5 Doğu Karadeniz Projesi (DOKAP) Eylem Planı (2014-2018)....	21
6.6 Yeşilirmak Havza Gelişim Projesi Bölge Planı.....	22
7. Samsun'da Sosyal Hizmetlerde Mevcut Durum.....	23
8. Stratejik Amaçlar ve Hedefler	30
8.1 Aile ve Toplum Hizmetleri	30
8.2 Çocuk ve Gençlik Hizmetleri	30
8.3Kadına Yönelik Hizmetler	31
8.4Yaşlı Hizmetleri	32
8.5 Engelli Hizmetleri	33
9. Yerel Kamu Hizmetleri Eylem Maddeleri	34
10. Yararlanılan Kaynaklar	50

YEREL KAMU HİZMETLERİ EYLEM PLANI

Giriş ve Yönetici Özeti

Raporun Amacı ve Kapsamı

Kamu hizmetleri, genel anlamda toplumsal yaşamın sürdürülebilmesi için gerekli olan faaliyetlerin tümü olarak tanımlanabilirken; toplumda bireylerin yaşam koşullarının iyileştirilmesi, eğitim, sağlık, barınma, korunma gibi çok çeşitli alanlarda ihtiyaçlarının giderilmesi için devlet tarafından veya devlet koordinasyonunda sağlanan hizmetler şeklinde ifade edilebilir. Kamu hizmetleri toplumsal hayatta yaşanan birçok sorunun çözülmesinde önemli bir yere sahiptir. Ayrıca kamu hizmetlerinin, toplumun ortak ihtiyaçlarını nitelikli şekilde yerine getirmek, sosyal faydaları korumak ve ekonomik talepleri karşılamak gibi önemli yönleri de vardır.

Kamu hizmetlerini ortaya çıkaran en önemli etken sosyal ihtiyaçlardır. Bu raporda da temel olarak yerel kamu hizmetleri sosyal hizmetler kapsamında ele alınmıştır. Bu çerçevede bu raporun amacı; Türkiye'nin 2023 hedefleri doğrultusunda, birey, aile ve toplum refahını artırmak amacıyla dezavantajlı kesimler başta olmak üzere Samsun ili için sosyal riskleri önleyici sosyal politikalar geliştirmek ve model oluşturmaktır.

Bu kapsamda ele alınan konuların başında "Aile ve Toplum hizmetleri", "Çocuk ve Gençlik Hizmetleri", "Yaşlı Hizmetleri", "Engelli Hizmetleri" ve "Kadına Yönelik Hizmetler" gelmektedir. Belirtilen alanlarda sosyal politikaların geliştirilmesi amacıyla ilgili tüm kurum ve kuruluşların etkin katılımları ve işbirliği ile kamu politikalarının oluşturulmasında ve uygulanmasında esas alınmak üzere amaç hedef ve uygulama stratejileri belirlenmiştir.

Yerel Kamu Hizmetleri Eylem Planı'nda belirlenen hedeflere; ilgili kamu kurum ve kuruluşları, üniversite temsilcileri ve sivil toplum kuruluşları ile iş birliği içerisinde kapsamlı ve koordineli çalışmalar sonucu ulaşılabileceğimiz inancıyla çalışmalar esnasında katkılarını esirgemeyen tüm paydaşlarımıza teşekkür eder, saygılar sunarım.

Yöntem ve Temel Bulgular

Yerel Kamu Hizmetleri Eylem Planı hazırlanması sürecinde öncelikle ülkemiz genelinde hazırlanmış olan üst politika belgeleri, stratejik planlar ve bilimsel yayınlar incelenmiştir. Ardından Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü bünyesinde faaliyet gösteren birimlere yönelik mülakat soruları hazırlanarak iç paydaş analizi yapılmıştır. İç paydaşlardan gelen verilerle birlikte kurum yöneticilerinin katkılarıyla da dış paydaşlar belirlenmiştir. Bu doğrultuda 30 Ocak 2018 tarihinde Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı işbirliğiyle 40 katılımcının katıldığı bir çalıştay yapılmıştır. Çalıştay iki ayrı masada gerçekleşmiş olup; öğleye kadar ilgili konularda mevcut durum ve sorun alanları tespiti yapılmış, öğleden sonrada tespit edilen sorunlar üzerinden eylem maddeleri kaleme alınmıştır.

Yerel Kamu Hizmetleri Sektörel Eylem Planı'yla Samsun ili için birey, aile ve toplum refahını artırmak amacıyla dezavantajlı kesimler başta olmak üzere sosyal riskleri önlemek ve etkili sosyal politikalar geliştirmek için bir yol haritası belirlenmiştir. Bu çerçevede Aile ve Toplum Hizmetleri kapsamında "Aile Yapısı ve Değerleri ile Ailenin Sosyal Refahının Geliştirilmesi", Çocuk ve Gençlik Hizmetleri kapsamında "Çocuklara Yönelik İhmal ve İstismarın Önlenmesi, Çocukların Gelişimlerini Olumsuz Etkileyen Durumların Giderilmesi ve Eğitim faaliyetlerinin Geliştirilmesi", Kadına Yönelik Hizmetler kapsamında "Kadına Yönelik Her Türlü Şiddet, Taciz ve İstismarın Önlenmesi, Cinsel Yaşam ve Sağlık Konularında Farkındalıklarının Artırılması ve Kadınların Karar Alma Mekanizmalarına Katılımlarının Güçlendirilmesi", Yaşlı Hizmetleri kapsamında "Yaşlıların Evde Bakım Şartlarının Geliştirilmesi ve Üretime Katılmalarının Teşvik Edilmesi, Yaşlıların Sosyal Yaşama Katılımlarının Artırılması ve Yaşlılara Yönelik Hizmet Sunma Modellerinin Geliştirilmesi", Engelli Hizmetleri kapsamında "Engellilerin ve Ailelerinin Bilinçlendirilmesi, Engellilere Yönelik Kurumsal Hizmet Sunma Kapasitesinin ve Engellilerin Erişilebilirlik ve Ulaşılabilirlik Durumlarının Geliştirilmesi" amacıyla stratejik amaçlar ve eylemler ortaya konulmuştur.

1. Hazırlık Süreci

Yerel Kamu Hizmetleri Eylem Planı hazırlanması sürecinde öncelikle ülkemiz genelinde hazırlanmış olan üst politika belgeleri, stratejik planlar ve bilimsel yayınlar incelenmiştir. Ardından Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü bünyesinde faaliyet gösteren birimlere yönelik mülakat soruları hazırlanarak iç paydaş analizi yapılmıştır. İç paydaşlardan gelen verilerle birlikte kurum yöneticilerinin katkılarıyla da dış paydaşlar belirlenmiştir. Bu doğrultuda 30 Ocak 2018 tarihinde Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı işbirliğiyle 40 katılımcının katıldığı bir çalıştay yapılmıştır. Çalıştay iki ayrı masada gerçekleşmiş olup; öğleye kadar ilgili konularda mevcut durum ve sorun alanları tespiti yapılmış, öğleden sonrada tespit edilen sorunlar üzerinden eylem maddeleri kaleme alınmıştır.

Eylem planı hazırlıkları kapsamında yapılan çalıştayda yardımcı moderatörlük yapan Arş. Gör. Duru Çiğdem Şimşek'e, raportörlük yapan Arş. Gör. Esra Çengel ve Arş. Gör. Gürhan Ünal'a, çalıştaya katılan tüm katılımcılara ve tüm aşamalarda işin içinde olan koordinatör kurum temsilcileri olan Yüksel Kıyak'a ve Mehmet Özen'e teşekkür ederim.

2.Raporun Amacı

Bu raporun amacı; Türkiye'nin 2023 hedefleri doğrultusunda, birey, aile ve toplum refahını artırmak amacıyla dezavantajlı kesimler başta olmak üzere Samsun ili için sosyal riskleri önleyici sosyal politikalar geliştirmek ve model oluşturmaktır.

3.Kapsam

Kamu hizmetleri, genel anlamda toplumsal yaşamın sürdürülebilmesi için gerekli olan faaliyetlerin tümü olarak tanımlanabilirken; toplumda bireylerin yaşam koşullarının iyileştirilmesi, eğitim, sağlık, barınma, korunma gibi çok çeşitli alanlarda ihtiyaçlarının giderilmesi için devlet tarafından veya devlet koordinasyonunda sağlanan hizmetler şeklinde de ifade edilebilir. Kamu hizmetleri toplumdaki birçok sorunun çözülmesinde önemli bir yere sahiptir. Ayrıca kamu hizmetlerinin, toplumun ortak ihtiyaçlarını nitelikli şekilde yerine getirmek, sosyal faydaları korumak ve ekonomik talepleri karşılamak gibi önemli yönleri de vardır. Anayasa Mahkemesinin 9/12/1994 tarihli bir kararında, kamu hizmeti toplumsal yaşamın zorunlu gereksinmelerini karşılayan hizmetler olarak görülmüştür. Yine aynı kararda düzenlilik ve sürekliliğin kamu hizmetinin en önemli öğeleri olduğu ortaya konulmuştur. Kamu hizmetlerini ortaya çıkaran en önemli etken sosyal ihtiyaçlardır. Bu raporda da temel olarak yerel kamu hizmetleri sosyal hizmetler kapsamında ele alınacaktır. Yine bu kapsamda ele alınacak olan konuların başında sosyal yardımlar, aileye yönelik hizmetler, çocuk ve gençlik hizmetleri, kadına, engellilere ve yaşlılara yönelik hizmetler gelmektedir.

4. Paydaş Analizi

Yerel Kamu Hizmetleri eylem planı çerçevesinde iç ve dış paydaş analizi yapılmıştır. İç paydaşları Samsun Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü'ne bağlı birimler oluştururken; dış paydaşları sosyal hizmetler kapsamında hizmet sunan kamu kurum ve kuruluşları oluşturmaktadır.

4.1 İç Paydaş Analizi

İç paydaş analizi, koordinatör kurum olan Samsun Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü'ne bağlı tablo 1'deki birimlerde çalışan uzmanlarla yapılmıştır.

Tablo 1: İç Paydaşlar

19 Mayıs Kadın Konukevi Müdürlüğü
19 Mayıs Çocuk Evleri Sitesi Müdürlüğü
Atakum Sosyal Hizmet Merkezi Müdürlüğü
Çarşamba Sosyal Hizmet Merkezi Müdürlüğü
Süleyman Yançatoral Çocuk Evleri Sitesi Müdürlüğü
İlkadım Çocuk Destek Merkezi Müdürlüğü
Samsun Havza Huzurevi ve Rehabilitasyon Merkezi Müdürlüğü
Samsun Huzurevi ve Rehabilitasyon Merkezi Müdürlüğü
Koruyucu Aile Birimi
İlkadım Sosyal Hizmet Merkezi Müdürlüğü
Samsun Çocuk Destek Merkezi Müdürlüğü
Samsun Kadın Konukevi Müdürlüğü
Şehit Yakınları ve Gazilere Hizmet Birimi
Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi Müdürlüğü

İç paydaş analizi çerçevesinde ilgili birim uzmanlarına aşağıdaki sorular sorulmuştur.

1. Biriminiz hakkında kısa bir bilgi veriniz.
2. Biriminizde yapılan hizmetleri nicel olarak belirtiniz.
3. Biriminizde hizmet sunarken karşılaştığınız sorunları ve durumları belirtiniz.
4. Biriminizde günümüze kadar yapılan projeleri ve faaliyetleri belirtiniz.

5. Biriminizdeki mevcut durumu, yaşanan sorunları, yapılan faaliyetleri göz önünde bulundurarak; biriminizin ileriki yıllara yönelik amaçlarını, hedeflerini ve projelerini belirtiniz.
6. Biriminize yakın olan dış paydaşları yazınız.

4.2 Dış Paydaşlar

İç paydaşlardan gelen verilerin analiziyle birlikte; koordinatör kurumun temsilcileriyle üç toplantı yapılmış ve bu doğrultuda dış paydaşlar belirlenmiştir.

Tablo 2. Dış Paydaşlar

Samsun Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü (Koordinatör Kurum)
Samsun Büyükşehir Belediyesi
Samsun Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü
Samsun Valiliği Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı
Samsun Valiliği İl Göç İdaresi Müdürlüğü
Samsun Valiliği Yerel Eşitlik Birimi
Samsun İl Müftülüğü
Samsun İl Milli Eğitim Müdürlüğü
Samsun İl Sağlık Müdürlüğü
Samsun Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü
Samsun İl Emniyet Müdürlüğü
Huzurevi Derneği
Kadın ve Demokrasi Derneği (KADEM)
Samsun Engelli Kadınlar Derneği
Şehit Aileleri ve Gaziler Derneği

5. Durum Analizi

Türkiye'nin toprak üzerinde örgütlenmesi; idari, (genel) askeri, adli ve akademik olmak üzere dört temel alan üzerinde yükselmektedir. Bunlardan temel kamu hizmetlerini yerine getiren idari alan, merkezi yönetim (başkent ve taşra örgütü) ile yerel yönetim birimlerinden oluşur. Merkezi idare, Cumhurbaşkanı, Başbakanlık ve Bakanlar Kurulu üzerine kuruludur. Başbakanlık ve bakanlıklara bağlı kuruluşların merkezi ve taşra örgütlenmeleri de merkezi yönetim içerisinde yer alır.

Merkezi idare, kamu hizmetlerinin görülmesinde bütünlüğü, verimliliği ve uyumu sağlamak amacıyla genel yetkili kuruluştur. Ancak merkezi idarenin üstlendiği kamu hizmetlerini tüm ülke düzeyinde uyumlu ve verimli bir şekilde yürütebilmesi için taşrada da örgütlenmiştir. Taşra örgütlenmesi ise bir bütünün parçası ve devlet tüzel kişiliğinin uzantısı şeklindedir.

Merkezi idarede, sosyal kamu hizmetleri ve yardımlara ilişkin ulusal düzeyde politika ve stratejiler geliştiren bakanlık Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'dır. Bakanlığın taşra teşkilatı ise Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı İl Müdürlüğü ile bu müdürlüğe bağlı kuruluşlardır.

5.1 Kurum İçi Analiz

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın kurulması; 6/4/2011 tarihli ve 6223 sayılı Kanun'un verdiği yetkiye dayanılarak, Bakanlar Kurulunca 3/6/2011 tarihinde kararlaştırılmış ve 8.06.2011 tarih ve 27958 Sayılı Resmi Gazetede yayımlanan KHK/633 nolu Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'yle kurulmuştur. Bakanlık merkez, taşra teşkilatı ve yurtdışı teşkilatından oluşmaktadır. Ayrıca Darülaceze Başkanlığı, Bakanlığın ilgili kuruluşudur.

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR İL MÜDÜRLÜĞÜNÜN ÖRGÜT YAPISI

1. Aile ve Toplum Hizmetleri

- Sosyal Hizmet Merkezleri (SHM)

2. Yaşlı Hizmetleri

- Huzurevleri
- Huzurevi Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezleri
- Yaşlı Yaşam Evleri
- Kamu, Özel, Belediye, Dernekle Azınlıklara ait Huzurevleri

3. Çocuk Hizmetleri

- Çocuk Destek Merkezleri
- Çocuk Yuvaları
- Yetiştirme Yurtları
- Çocuk Evleri Sitesi
- Çocuk Evleri Koordinasyon Merkezi

4. Engelli Hizmetleri

- Bakım ve Rehabilitasyon Merkezleri (Yatılı)
- Rehabilitasyon ve Aile Danışma Merkezleri (Gündüzlü)
- Umut Evleri
- Özel Bakım Merkezleri

5. Kadına Yönelik Hizmetler

- Kadın Konukevleri
- Erkek Konukevleri
- İlk Kabul Birimleri
- Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri (ŞÖNİM)
- Sivil Toplum, Belediye, Vakıf Kadın Konukevleri

6. Şehit Yakınları ve Gaziler

7. Sosyal Yardımlar ve STK'larla Koordinasyon Hizmetleri

8. İdari ve Mali İşler

5.2 Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın Görevleri

633 sayılı Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname göre, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın görevleri şunlardır:

- Sosyal hizmetler ve yardımlara ilişkin ulusal düzeyde politika ve stratejiler geliştirmek, uygulamak, uygulanmasını izlemek ve ortaya çıkan yeni hizmet modellerine göre güncelleyerek geliştirmek.
- Sosyal ve kültürel dokudaki aşınmalara karşı aile yapısının ve değerlerinin korunarak gelecek nesillere sağlıklı biçimde aktarılmasını sağlamak üzere; ulusal politika ve stratejilerin belirlenmesini koordine etmek, aile bütünlüğünün korunması ve aile refahının artırılmasına yönelik sosyal hizmet ve yardım faaliyetlerini yürütmek, bu alanda ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile gönüllü kuruluşlar arasında işbirliği ve koordinasyonu sağlamak.
- Çocukların her türlü ihmal ve istismardan korunarak sağlıklı gelişimini temin etmek üzere; ulusal politika ve stratejilerin belirlenmesini koordine etmek, çocuklara yönelik sosyal hizmet ve yardım faaliyetlerini yürütmek, bu alanda ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile gönüllü kuruluşlar arasında işbirliği ve koordinasyonu sağlamak.
- Kadınlara karşı ayrımcılığı önlemek, kadının insan haklarını korumak ve geliştirmek, kadınların toplumsal hayatın tüm alanlarında hak, fırsat ve imkânlardan eşit biçimde yararlanmalarını sağlamak üzere; ulusal politika ve stratejilerin belirlenmesini koordine etmek, kadınlara yönelik sosyal hizmet ve yardım faaliyetlerini yürütmek, bu alanda ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile gönüllü kuruluşlar arasında işbirliği ve koordinasyonu sağlamak.
- Engellilerin ve yaşlıların her türlü engel, ihmal ve dışlanmaya karşı toplumsal hayata ayrımcılığa uğramadan ve etkin biçimde katılmalarını sağlamak üzere; ulusal politika ve stratejilerin belirlenmesini koordine etmek, engellilere ve yaşlılara yönelik sosyal hizmet ve yardım faaliyetlerini yürütmek, bu alanda ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile gönüllü kuruluşlar arasında işbirliği ve koordinasyonu sağlamak.
- Şehitlerimizin hatıralarının yaşatılması, şehit yakınları ile gazilerin her türlü mağduriyet ve mahrumiyetten korunması amacıyla; ulusal politika ve stratejilerin belirlenmesini koordine etmek, şehit yakınları ile gazilere yönelik sosyal hizmet ve yardım faaliyetlerini yürütmek, bu alanda ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile gönüllü kuruluşlar arasında işbirliği ve koordinasyonu sağlamak.

- Toplumun sosyal yardım ve korumaya ihtiyaç duyan kesimlerine yönelik yardım faaliyetlerini düzenli ve etkin biçimde yürütmek; yoksullukla mücadeleye ilişkin ulusal politika ve stratejilerin belirlenmesini koordine etmek, bu alanda ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile gönüllü kuruluşlar arasında işbirliği ve koordinasyonu sağlamak.
- Öncelikle çocuğun aile içinde yetiştirilmesi ve desteklenmesi amacıyla aileyi eğitim, danışmanlık ve sosyal yardımlarla güçlendirmek; korunmaya, bakıma ve yardıma muhtaç çocuk, kadın, engelli ve yaşlıların tespiti, bunların korunması, bakımı, yetiştirilmesi ve rehabilitasyonlarını sağlamak üzere gerekli hizmetleri yürütmek, bu hizmetler için gündüzlü ve yatılı sosyal hizmet kuruluşları kurmak ve işletmek.
- Ailenin bütünlüğünü korumak, parçalanmış ailelerin korunmaya, yardıma ve bakıma muhtaç fertleriyle çocuklarına her türlü maddî, manevî ve sosyal destek sağlamak; bu amaçla gerekli planlamaları yapmak, eğitim faaliyetlerinde bulunmak.
- Kamu kurum ve kuruluşları, gönüllü kuruluşlar ile gerçek ve tüzel kişiler tarafından yürütülen sosyal hizmetler ve yardımlara ilişkin ilke, usul ve standartları belirlemek, bu alanda faaliyet gösteren kurum ve kuruluşların taşınması zorunlu olan nitelikleri ve bunlara rehberlik edecek programları geliştirmek.
- Kamu kurum ve kuruluşları, gönüllü kuruluşlar ile gerçek ve tüzel kişiler tarafından yürütülen sosyal hizmet ve yardım faaliyetlerinin, belirlenen ilke, usul ve standartlar çerçevesinde denetimini yapmak.
- Sosyal hizmet ve yardım faaliyetleriyle bunlardan yararlananlara ilişkin bilgileri merkezî bir sistemde oluşturulacak veri tabanı aracılığıyla işlemek, kontrol etmek, izlemek ve geliştirilecek politika, strateji ve önlemler bağlamında değerlendirmek.
- Sosyal hizmetler ve yardımlar alanındaki uluslararası gelişmeleri ve faaliyetleri izlemek, bunlara katkı vermek ve yürütülecek çalışmalarda yararlanmak üzere değerlendirmek, bu alanda taraf olduğumuz uluslararası sözleşme ve anlaşmaların ulusal düzeyde uygulanmasını sağlamak ve mevzuatla bakanlığa verilen diğer görev ve hizmetleri yapmaktır.

6. Üst Politika Belgelerinde Sosyal Hizmetler

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın en temel amaçlarından biri; toplumun ihtiyaçlarına yönelik sosyal politikalar geliştirmek ve etkili hizmet sunma modellerini hayata geçirmektir. Bu amaca göre, aile bütünlüğünün korunması ve güçlendirilmesi en önemli konu olarak ortaya çıkmaktadır. Yine gelir dağılımının iyileştirilmesi, yoksulluk ve sosyal dışlanma riski altında bulunan birey ve grupların ekonomik ve sosyal hayata katılımlarının artırılarak yaşam kalitelerinin yükseltilmesi de hedeflenmektedir.

Bu amaçların yerine getirilebilmesi için, öncelikle Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın görev ve sorumluluklarının, üst politika belgeleri, stratejik plan ve diğer raporlarla olan ilişkisinin ortaya konulması gerekir.

İncelenen Üst Politika Belgeleri, Stratejik Planlar ve Yayınlar Şunlardır:

- Onuncu Kalkınma Planı 2014-2018
- Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı 2013-2017 Stratejik Planı
- Samsun Büyükşehir Belediyesi 2015-2019 Stratejik Planı
- 65. Hükümet Programı
- Doğu Karadeniz Projesi (DOKAP) Eylem Planı (2014-2018)
- Yeşilirmak Havza Gelişim Projesi Bölge Planı

6.1 Onuncu Kalkınma Planı

Onuncu Kalkınma Planı'nın (2014-2018) Hedefleri ve Politikaları, Aile ve Kadın Başlığı altında; kadın erkek fırsat eşitliği konusunda, başta istihdam ve karar alma mekanizmalarına daha aktif katılım olmak üzere şiddetin önlenmesi, eğitim ve sağlık konularında yapılan iyileştirmelerin sürdürülmesi ve uygulamada etkinliğin artırılması ihtiyacının devam ettiği tespiti yapılmaktadır. Planda ülkemizde geniş aileden çekirdek aileye doğru bir geçişin sürdüğü ve aile üyeleri arasındaki ilişki biçimlerinin değiştiği; boşanma sonucunda oluşan tek ebeveynli ailelerin sorunlarının çözümüne yönelik, izleme ve rehberlik ihtiyacı bulunduğu görülmektedir. Aynı konunun amaç ve hedefleri başlığı altında; toplumsal cinsiyet eşitliği bağlamında, kadınların sosyal, kültürel ve ekonomik yaşamdaki rolünün güçlendirilmesi, aile kurumunun korunarak statüsünün geliştirilmesi ve toplumsal bütünleşmenin kuvvetlendirilmesinin temel amaç olduğu belirtilmiştir. Aile ve kadına yönelik politikalar başlığı altında ise şu konulara dikkat çekilmiştir.

- Aile yardımlarının geliştirilmesi, aile danışmanlık ve eğitim hizmetlerinin kapsamlı, standart, etkin ve yaygın hale getirilmesi, evlilik öncesi eğitimin yaygınlaştırılması, sosyal yardım ve hizmetlerin aile temelli sunulması,
- Kadınların karar alma mekanizmalarında daha fazla yer almaları, istihdamının artırılması, eğitim ve beceri düzeylerinin yükseltilmesi,
- Sosyal ve ekonomik politikalar, ailenin korunması ve güçlendirilmesine katkı yapacak şekilde birbirini tamamlayıcı ve destekleyici bir anlayışla tasarlanacağı,
- Görsel, işitsel ve sosyal medyanın ve internetin aile üzerindeki olumsuz etkilerini azaltmaya yönelik tedbirler alınacağı, aile içi iletişim ve etkileşim konularında eğitim programları yaygınlaştırılacağı,
- Boşanmaların azaltılması amacıyla aile danışmanlığı ve uzlaştırma mekanizmalarının geliştirileceği,

- Tek ebeveynli ailelerin karşılaştıkları sorunların çözümüne yönelik izleme ve rehberlik hizmetlerinin yaygınlaştırılacağı,
- Aile ve iş yaşamının uyumlaştırılmasına yönelik güvenceli esnek çalışma, kreş ve çocuk bakım hizmetlerinin yaygınlaştırılması ve erişilebilir kılınması ile ebeveyn izni gibi alternatif modellerin uygulanacağı,
- Kadına yönelik şiddetin ve ayrımcılığın ortadan kaldırılabilmesi amacıyla özellikle erken çocukluktan başlayarak örgün ve yaygın eğitim yoluyla toplumsal bilinç düzeyinin yükseltileceği,
- Toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme konusunda farkındalık oluşturulacağı ve örnek uygulamalar geliştirileceği belirtilmektedir.

Çocuk ve Gençlik başlığı altında; gençlerin işgücüne katılımının düşüklüğü, genç işsizliğinin yüksek olması ve gençlerin temel becerilerindeki eksikliğin önemini koruduğu; sosyoekonomik ve bölgesel eşitsizlikler, yoksulluk, toplumsal cinsiyet eşitsizliği, çocuk evlilikleri, çocuk işçiliği, suçta sürüklenme, çocuğa yönelik şiddet ve cinsel istismar, aile yapısındaki çözümler, aidiyet ve dayanışma duygusunun zayıflaması, sigara, alkol ve uyuşturucu gibi zararlı alışkanlıklar, internet bağımlılığı çocuklar ve gençler için önemli risk faktörleri olmaya devam ettiği belirtilmiştir.

Bu doğrultuda çocukların üstün yararı gözetilerek iyi olma hallerinin desteklenmesi, potansiyellerini geliştirmeye ve gerçekleştirmeye yönelik fırsat ve imkânların artırılması, başta eğitim, sağlık, adalet ve sosyal hizmetler olmak üzere temel kamu hizmetlerine erişimlerinin artırılması; gençlerin ise bilgi toplumunun gerekleriyle donanmış, ülke kalkınmasında aktif, yaşam becerileri güçlü, özgüven sahibi, insani ve millî değerleri haiz, girişimci ve katılımcı olmalarının sağlanması ve gençlere sunulan hizmetlerin kalitesinin yükseltilmesi; çocukların yoksulluktan kaynaklanan yoksunluklarının giderilmesi, erken çocukluk gelişiminin desteklenmesi, kız çocuklarının okullaşma ve okula devam oranlarının yükseltilmesi; eğitimde ve istihdamda olmayan gençlerin ekonomik ve toplumsal hayata katılımının artırılmasının hedeflendiği ortaya konulmuştur.

Bu sorunlara ve amaçlara yönelik belirtilen politikalar ise şunlardır:

- Çocukların iyi olma hallerini ve refahlarını destekleyici bütüncül modeller geliştirilerek daha iyi eğitim ve sağlık hizmeti almaları sağlanacak, temel becerileri geliştirilecek, özellikle zor şartlar altındaki ve risk grubundaki çocukların yaşam kalitesi yükseltilecek, toplumla bütünleşmeleri sağlanacaktır.

- Çocuk koruma ve adalet sistemleri koordineli olarak, önleyici mekanizma ve uygulamalara sahip, risk takibi ve erken uyarı sistemini içeren bir yapıya kavuşturulacak, altyapı ve personel ihtiyaçları giderilecek, bu alandaki hizmetlerin kalitesi artırılabacak, korunmaya muhtaç çocuklara yönelik hizmetler çocukların sosyal ve kişisel gelişimlerini destekleyecek bir yapıda sunulacaktır.
- Sokakta, ağır ve tehlikeli işlerde, aile işleri dışında ücret karşılığı gezici ve geçici tarım işlerinde çalışma gibi çocuk işçiliğinin en kötü biçimleri önlenecektir.
- Gençlerin sosyal hayatta ve karar alma mekanizmalarında daha aktif rol almaları sağlanacak, hareketlilik programları özellikle dezavantajlı gençlerin katılımını artıracak biçimde genişletilip çeşitlendirilecektir.
- Gençlerin şiddete ve zararlı alışkanlıklara yönelmelerini önlemek üzere spor, kültür, sanat gibi alanlarda gelişimlerini destekleyici programların uygulanmasına devam edilecektir.

Sosyal Koruma başlığı altında; yoksul kesimin sosyal transferlerden daha etkin yararlandırılması ve yoksulluk riski görece daha yüksek kırsal nüfusa odaklanması ihtiyacının devam etmekte olduğu; sosyal hizmet ve yardımlar alanında hizmet standartlarının oluşturulması, nitelikli personel istihdamı ve denetimin geliştirilmesi, korunmaya muhtaç çocuklara yönelik kurum bakımı dışında alternatif modeller geliştirilmesi yanında fiziki çevre şartlarının engellilere uygun hale getirilmesi, engellilerin eğitime ve işgücü piyasasına katılımının artırılması ve bakım hizmetlerinin niteliğinin yükseltilmesi, artan yaşlı nüfusa yönelik hizmetlerin çeşitlendirilmesi ve yaygınlaştırılması ihtiyacının önemini koruduğu tespit edilmiştir. Amaç ve Hedefler başlığı altında; yoksulluk ve sosyal dışlanma riski altında bulunan kesimlerin fırsatlara erişimlerinin kolaylaştırılması yoluyla ekonomik ve sosyal hayata katılımlarının artırılması ve yaşam kalitelerinin yükseltilmesi, gelir dağılımının iyileştirilmesi ve yoksulluğun azaltılması temel amaçtır. Bu kapsamda sosyal hizmet ve yardım alanında ailenin ihtiyaçlarına bütünsel olarak yaklaşan arz odaklı ve istihdam bağlantılı bir sistem kurulması esastır. Plan döneminde, mutlak yoksulluğun ihmal edilebilir seviyelere indirilmesi ve gelişmiş ülkelerde olduğu gibi görece yoksulluğa odaklanması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda yapılan politikalar ise şunlardır: Vergi ve sosyal transferlerin gelir dağılımı eşitsizliğini ve yoksulluğu azaltıcı etkisi artırılabacaktır. Yoksulluğun nesiller arası aktarımının önlenmesi amacıyla başta eğitim olmak üzere temel kamu hizmetlerine erişimde fırsat eşitliği daha da güçlendirilecek; yoksullukla mücadelede sivil toplumun katılımı artırılacak ve yerel yönetimlerin rolü güçlendirilecektir. Sosyal hizmet ve yardımlar alanında bütüncül hizmet sunulmasını sağlamaya yönelik Aile Sosyal Destek Programı (ASDEP) modeli uygulanacaktır. Sosyal yardım-istihdam bağlantısı güçlendirilerek yoksul kesimin istihdam edilebilirliğinin artırılması ve üretken duruma geçirilmesine yönelik programlara devam edilecektir.

Sosyal hizmet ve yardım alanında nitelikli personel eksikliği giderilecek, aile yanında bakımı destekleyen modeller geliştirilecek, kurum bakımı hizmetlerinin standart ve niteliği iyileştirilecektir. Korunmaya muhtaç çocuklara yönelik öncelikle aile yanında bakım olmak üzere koruyucu aile ve evlat edinme gibi alternatif modeller yaygınlaştırılacaktır. Engellilere yönelik eğitim, istihdam ve bakım hizmetlerinin etkinliği ve denetimi artırılacak, bu kapsamda kaynaklar daha verimli kullanılacak ve fiziksel çevre şartları engellilere uygun hale getirilecektir. Yaşlıların kendi çevrelerinden uzaklaşmadan evlerinde bakımını sağlamaya yönelik hizmetler çeşitlendirilerek yaygınlaştırılacak ve yaşlılara yönelik kurumsal bakım hizmetlerinin sayısı ve niteliği artırılacaktır.

Onuncu Kalkınma Planı'nın Öncelikli Dönüşüm Programları başlığı altında; 22. Program, 1-2-3. Bileşenler: Ailenin ve Dinamik Nüfus Yapısının Korunması Programı Koordinatörlüğü ve bu programda yer alan "Aileye Yönelik Hizmetlerin Geliştirilmesi", "Aile Refahının ve Nesiller Arası Dayanışmanın Artırılması", "Dinamik Nüfus Yapısının Korunması" bileşenleri Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın sorumluluğundadır. 5. Program, 1. Bileşen: Kamu Harcamalarının Rasyonelleştirilmesi Programında yer alan "Sosyal Yardım ve Hizmetlerde Etkinliğin Sağlanması Bileşeni" Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı işbirliğinde yürütülmektedir. 24. Program, 5. Bileşen: Rekabetçiliği ve Sosyal Uyum Geliştiren Kentsel Dönüşüm Programında yer alan "Büyükşehirlerde Sosyal Sorunların Yoğunlaştığı Alanlarda Uyumun Güçlendirilmesi Bileşeni" Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı işbirliğinde yürütülmektedir.

6.2 Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı 2013-2017 Stratejik Planı

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın hazırlamış olduğu Stratejik Plan'ın (2013-2017) amacı ilgili planda şu şekilde belirtilmektedir; "değişen dünya koşulları ve Avrupa Birliği'ne üyelik hedefiyle uyumlu, uluslararası gelişmeleri ve bilgi toplumuna dönüşüm sürecini dikkate alan, yeni açılımlar sağlayacak sağlıklı ve güncel bilgi altyapısına dayanan teknik analiz ve çalışmalar yapmak, güncel sorunların çözümüne ve ileriye yönelik politikaların tespitine temel oluşturacak görüş ve politika seçeneklerini ve öncelikleri belirlemektedir". Ayrıca planda, küreselleşmeyle birlikte artık dünyadaki sosyal devlet anlayışının ve sosyal hizmet ve yardım kavramının oldukça farklı bir içerik kazandığı; her geçen gün yeni ihtiyaç gruplarının ortaya çıktığı ve bu ihtiyaç gruplarına yönelik yeni kurumsal ve bireysel modeller geliştirmenin zaruri hale geldiği ifade edilmektedir.

Bu çerçevede, 2013-2017 yıllarını kapsayan stratejik planda altı tane stratejik amaç belirlenmiştir: (A) Ülkenin ihtiyaçlarına yönelik sosyal politikaları geliştirmek ve model oluşturmak, (B) Birey ve aileyi güçlendirmek, toplumu bilinçlendirmek, (C) İhtiyaç sahiplerinin tespit edilmesinde ve değerlendirilmesinde etkinliği ve erişilebilirliğini sağlamak, (D) Bakım, koruma ve rehabilitasyon hizmetlerinde etkinliği artırmak, (E) Hizmetleri izleme, değerlendirme ve denetleme faaliyetlerini etkin hale getirmek ve (F) Kurumsal yapıyı geliştirmek ve güçlendirmektir. Belirlenen bu stratejik amaçlara ulaşmak için ise, stratejik hedefler belirlenmiştir.

(A) Ülkenin ihtiyaçlarına yönelik sosyal politikaları geliştirmek ve model oluşturmak stratejisinin hedefleri şunlardır:

- A1- Ailenin yapısını güçlendirmek,
- A2- Toplumsal şiddeti azaltmak,
- A3- Toplumsal istismarı azaltmak,
- A4- Yerel Yönetimler, özel sektör ve STK'ların sosyal hizmetlere olan katkısını arttırmak,
- A5- Ülkemizin sosyal yardımlar miktarını ülke ve aile bazında gelişmiş ülkeler seviyesine çıkarmak,
- A6- Toplumda sosyal ve ekonomik eşitsizliği gidermek,
- A7- Aktif yaşlanmayı sağlamak.

(B) Birey ve aileyi güçlendirmek, toplumu bilinçlendirmek stratejisinin hedefleri şunlardır:

- B1- Koruyucu ve önleyici sosyal hizmetleri artırmak,
- B2- Kadın, çocuk, engelli, yaşlı, şehit yakını ve gazilerin haklarının korunmasına, fırsat ve imkânlardan eşit şekilde yararlanmasına ilişkin toplumsal bilinci yükseltmek,
- B3- Uzun dönemde yoksulluk döngüsünün oluşmasının engellenmesi,
- B4- Aile yanında bakım hizmetini yaygınlaştırmak.

(C) İhtiyaç sahiplerinin tespit edilmesinde ve değerlendirilmesinde etkinliği ve erişilebilirliğini sağlamak stratejisinin hedefleri şunlardır:

- C1- Hizmetlerin tespit (arz) odaklı olarak yapılmasını yaygınlaştırmak,
- C2- Hizmet sunum sürecini hızlandırmak,
- C3- Sosyal yardım ihtiyaçlarını objektif temellere göre tespit etmek,
- C4- Kamu kaynaklarında, sosyal yardımlarda mükerrerliği azaltmak.

(D) Bakım, koruma ve rehabilitasyon hizmetlerinde etkinliği artırmak stratejisinin hedefleri şunlardır:

D1- Afet durumlarında etkin müdahale etmek,
D2- Bakım, koruma ve rehabilitasyon hizmeti verilen kuruluşlarda hizmet alan memnuniyetini artırmak,

D3- Koruma altındaki çocukların eğitim seviyesi yükseltmek
D4-Kurum bakımından ayrılanların istihdam oranlarını artırmak ve istihdam sürekliliğini sağlamak,

D5- Koruma altındaki kadınların gelişimlerini sağlamak,
D6- Yeni kuruluş açma ve yeni uygulama modellerinin uygulanmasını artırmak.

(E) Hizmetleri izleme, değerlendirme ve denetleme faaliyetlerini etkin hale getirmek stratejisinin hedefleri şunlardır:

E1- Bakanlık hizmetlerini etkin ve sonuç odaklı izlemek,
E2- Denetim ve rehberlik hizmetlerini etkinleştirmek.

(F) Kurumsal yapıyı geliştirmek ve güçlendirmek stratejisinin hedefleri şunlardır:

F1- Çalışan memnuniyetini artırmak,
F2- Temel İş süreçlerini tanımlamak ve elektronik ortamda yürütülmesini sağlamak,
F3- Personelin niteliğini ve niceliğini geliştirmek,
F4- İç Kontrol Sisteminin Kurulması ve uygulanması,
F5- Merkez ve taşra organizasyon yapısının güçlendirilmesi,
F6- Bilişim altyapısının geliştirilmesi ve/veya yenilenmesi,
F7- Fiziksel altyapısının geliştirilmesi
F8- Bakanlık faaliyetlerinin etkin tanıtımı ile farkındalık oluşturulması,
F9- Bakanlığın AB mali kaynaklarından en üst seviyede yararlanması sağlanacaktır.

6.3 65. Hükümet Programı

65. Hükümet Programı'nda aile kurumunun güçlendirilmesi, çocuk sayısının artırılarak nitelikli bir biçimde yetişmelerinin sağlanması; ASDEP alt yapısının tamamlanması ve yeterli sayıda nitelikli personel istihdam edilerek ASDEP'in aşamalı olarak hayata geçirilmesi; aile, bebek ve çocuk dostu kültürel ortam ve mekânların oluşturulması SHM'lerde yürütülen hizmetlerin çeşitliliğinin ve etkinliğinin artırılması planlanmıştır.

Yine 65. Hükümet Programı'nda:

- Aile içi şiddet, ihmal ve istismarın önlenmesi, kötü alışkanlıkların ve bağımlılıkların azaltılmasına yönelik hizmetlerin geliştirilmesi,
- Sokakta yaşayan, çalışan, çalıştırılan ve risk altında olduğu tespit edilen çocuklar ile koruma altında olup uyuşturucu bağımlılığı tedavisi tamamlanan çocuklar ve ailelerine yönelik psikolojik ve sosyal destek programlarının oluşturulması,
- Çocuk hizmetlerinde toplumun tüm kesimlerinin katıldığı ve sorumluluk üstlendiği toplumsal duyarlılığın ve farkındalığın olduğu, çocuğa karşı ihmal, şiddet ve istismarın olmadığı bir ortam oluşturulacağı,
- Çocuklarımız için ihtisaslaştırılmış rehabilitasyon sistemine geçilerek, suçun mağduru ya da suça sürüklenen çocukların en süratli şekilde topluma kazandırılmalarının sağlanacağı,
- Çocuklar ve gençler başta olmak üzere, daha güvenli ve bilinçli internet kullanımı ve kullanıcı güvenliğinin artırılacağı, internet kafelerin şartlarını, başta fiziksel koşullar olmak üzere, tüm bireylere hizmet verilebilmelerini teminen iyileştirileceği,
- Yaşlılarımızın ekonomik ve sosyal hayata daha aktif olarak katılmaları için Yaşlanma Ulusal Uygulama Programımızın daha etkin bir şekilde hayata geçirilmesinin sağlanacağı,
- Sosyal hizmet ve yardım kuruluşları arasında koordinasyon ve işbirliğinin artırılacağı; bu kapsamda Aile Bilgi Sistemi'nin kurulacağı,
- Engelli genç ve çocukların kısa süreli gündüz ve yatılı bakımı için güvenli bir biçimde bırakılabilecekleri Engelli Yaşam Merkezleri'nin kurulacağı; engelli genç ve çocukların gün içerisinde sosyal faaliyet yapabilmelerine imkân verecek şekilde gençlik merkezlerinde ortam oluşturulacağı; Engellilere özel Bilgi ve İletişim Teknolojileri yazılım ve donanımlarının yaygınlaştırılmasının sağlanacağı; engellilerin bilgi ve iletişim teknolojilerine erişim imkânlarının artırılacağı,
- Kadın istihdamının artırılmasına yönelik yeni çalışma modellerinin oluşturulacağı,
- Mevsimlik tarım işçisi kadınlar ile ev eksenli çalışan kadınların sosyal güvenceden daha kolay faydalanmalarının sağlanacağı,
- Genel olarak şiddete, özel olarak da kadınlara yönelik şiddete karşı her türlü yasal korunma sağlanması ve yasaların etkin bir şekilde uygulanmasının sağlanacağı; ayrıca, kadınların şiddete uğradıklarında başvurabilecekleri, bilgi ve destek alabilecekleri merkezleri daha işlevsel ve erişilebilir hale getirileceği belirtilmektedir.

6.4 Samsun Büyükşehir Belediyesi 2015-2019 Stratejik Planı

Samsun Büyükşehir Belediyesinin hazırlamış olduğu 2015-2019 Stratejik Planının Amaçlar, Hedefler, Stratejiler başlığı altında gelecek yıllara ait sosyal hizmetler ile ilgili bilgilere yer verilmektedir. Kentsel yaşam kalitesi standartlarını geliştirmek ve uygulamak strateji amacını gerçekleştirmek için; çocuklarla ilgili yuvaların, oyun alanlarının, parkların ve eğlence yerlerinin yerleşim yerlerine göre planlanarak yapılması hedeflenmektedir. Engelsiz kent sistemine geçmek amacıyla; kamusal alanların engellilere uygun olarak düzenlenmesi ve engellilere yönelik sosyal, kültürel hizmet ve desteklerin artırılmasına yönelik hedefler belirtilmiştir. Kadınları güçlendirmek ve farkındalığı artırmak stratejik amaç başlığı altında, kadınların üretime katılması ve istihdam edilmesi amacıyla iş ve üretim ortamlarının hazırlanması; kadınların güçlenmesi ve farkındalıklarının artırılmasını sağlamak amacıyla; kadınların meslek edinmelerine yönelik projelerin geliştirilmesine ve farkındalıkları artırıcı eğitsel ve sosyal çalışmalar yapılmasına yönelik hedeflere yer verilmiştir.

Gençlerin değerlerden beslenerek toplumla uyumunu sağlamak amacıyla; gençlik merkezlerinin kapasitelerinin geliştirilmesine ve yoğun yerleşim yerlerinde yenilerinin açılması hedeflerine yer yerilmiştir. Yaşlılara ve düşkünlere yönelik hizmetleri yaygınlaştırmak stratejisiyle ise, yaşlı ve düşkünlere bakılarak evde bakım sağlık hizmetlerinin güçlendirilmesi ve nakdi yardımların yapılması hedeflenmektedir.

6.5 Doğu Karadeniz Projesi (DOKAP) Eylem Planı (2014-2018)

2014-2018 yıllarını kapsayan DOKAP eylem planının “Sosyal Gelişme” başlığı altında sosyal hizmetler ile ilgili faaliyetlere yer verilmiştir. Planda, sosyal hizmetler ve yardımların kalitesinin ve erişilebilirliğinin artırılması, bölge insanının kültürel ve sportif faaliyetlere etkin katılımı, her yaşta kişilerin sağlıklı yaşam için spor yapmalarının teşvik edilmesi ve gerekli olan altyapıların hazırlanacağı belirtilmiştir. İlgili planda, bölgede oluşacak fiziki değişim ve gelişime toplumun her katmanının ve özellikle dezavantajlı grupların entegrasyonu için gerekli tedbirler alınacağı; okul öncesi eğitimde bölgeye yapılacak 1.355 derslik ile %44 olan okullaşma oranı, 10. Kalkınma Planı hedefi olan % 70'e çıkarılacağı; bakanlıkların ekonomik ve sosyal alanda devam ettirdikleri uygulamaların yanı sıra sosyal koruma ağı, sosyo-ekonomik ve yerel şartlar dikkate alınarak, bölge nüfusunun tümünü kapsayan, kırılgan grupları aile temelli politikalarla topluma entegre eden, sosyal dışlanma ve yoksulluk riskini en aza indiren etkin bir yapıya kavuşturulacağı; yoksul kesimin acil ihtiyaçlarının karşılanması ve aynı zamanda bu kesimlerin üretken duruma getirilmesi sağlanacağı; yaşlılar, çocuklar ve kadınlar başta olmak üzere tüm dezavantajlı grupların sosyal hizmetlerden daha etkin ve verimli faydalanmalarının sağlanacağı ve “Sosyal Hizmet Merkezi” inşaatlarının hızlıca tamamlanacağı; engellilerin sosyal hayatla bütünleşmesini sağlayacak, “Engelsiz Yaşam Merkezleri” projelerinin Eylem Planı döneminde bitirileceği belirtilmiştir.

Gençlere yönelik olarak ise, meslek edindirme kurslarının bölge ihtiyaçları ve özellikleri dikkate alınarak hazırlanacağı ve destekleneceği; Bayburt ve Gümüşhane’de uygulanan Sosyal Destek Programı’nın (SODES) yürütülmesine devam edileceği; bölgede Kalkınma Ajansları tarafından, sosyal imkânlarla erişimde sıkıntı yaşayan ve dezavantajlı konumdaki çocuklar, kadınlar, işsizler, gezici ve mevsimlik tarım işçileri başta olmak üzere yoksulluk ve sosyal dışlanmaya maruz kalan kesimlere yönelik sosyal destek programlarına devam edileceğine; bölge genelinde sportif faaliyetler çeşitlendirilerek, üniversite gençliğinin bölge gençleri ile kaynaşmalarının sağlanacağına; spor, kültür ve sanat alanındaki altyapı tüm yerleşmelerde güçlendirilerek toplumun her kesiminin ulaşılabilirliğinin sağlanacağına yer verilmiştir.

DOKAP eylem planında sosyal hizmetler ile ilgili eylem maddeleri şunlardır: Bölge içi koruyucu, önleyici, destekleyici, geliştirici, rehberlik ve danışmanlık odaklı sosyal hizmetlere erişimin kolaylaştırılması ve kalitesinin artırılması sağlanacaktır. Engellilere yönelik eğitim ve istihdam hizmetlerinin niteliği artırılacaktır. Korunmaya muhtaç çocuklar için aile ortamına benzer ev tipi yapılar olan sevgi evlerinin sayısı ve niteliği artırılacaktır. Engelli bireylerin hizmetlere ulaşımı, yaşam kalitesinin artırılması ve sosyal hayata aktif katılımları sağlanacaktır. Kadınların toplumsal konumlarının güçlendirilmesini sağlayacak çalışmaların nitelik ve niceliği artırılacaktır. Yoğun göç veren kırsal alanlarda yaşayanlar başta olmak üzere yaşlılara ve engellilere yönelik bakım hizmetlerinin kalitesi artırılacaktır. Sosyal Etkileşim Programı uygulamaya geçirilecektir. Bölgede sosyal içerme projeleri uygulanacaktır. Bölgenin kapsadığı tüm illerde sosyal analiz çalışmaları yapılacaktır. Bölgede gençlik merkezlerinin yaygınlaştırılması sağlanacaktır.

6.6 Yeşilirmak Havza Gelişim Projesi Bölge Planı

Yeşilirmak Havza Gelişim Projesi Bölge Planı’nın, Sosyal Yapı başlığında kadın sorunları, yoksullar ve dezavantajlı gruplar üzerine tespitler yapılmıştır. Bu bağlamda bölgede, kadın ve toplumsal cinsiyet eşitliği, yoksulluk, işsizlik ve dezavantajlı gruplarla ilgili konularda, farklı nitelikte sorunlar bulunmaktadır. Kadınların eğitim düzeyinin hem erkeklerin hem de ülke ortalamalarının gerisinde olduğu görülmektedir. Yoksullar ve yaşlılar ile çocuklar verilen hizmetler yeterli düzeyde değildir. Ayrıca planda demografik yaşlanmanın, Türkiye geneli için olduğu kadar, bölge için de yakın gelecekte beklenmesi gereken bir durum olduğu belirtilmiştir.

Planda sosyal hizmetler ile ilgili vurgulanan diğer noktalar şunlardır: Yoksullaşmaya, işsizliğe ve güvencesizliğe karşı kurumsal mekanizmaların geliştirilmesi için, yoksul ve desteğe ihtiyacı olan toplum kesimlerinin desteklenmesi; bölgede toplumsal yaşam kalitesinin iyileştirilmesi ve kadınlara karşı şiddetin önlenmesi / azaltılması için, illerde valiliğe bağlı Kadının Statüsü Birimi (KSB), İl İnsan Hakları Kurulu (İHK), kadın STK’ları arasında işbirliği ile kadın sığınma evlerinin kurulması ve kadınların şiddete uğramasını önleyici bilgilendirme ve eğitim çalışmaları yapılması;

kadınların yerel ve kentsel kurullardaki temsilinde, pozitif ayrımcılık uygulanması ve kadınların, kamusal karar alan kurumsal örgütlenmelerde, belirli bir oranın üzerinde temsilinin sağlanması; kentlerin teknik ve sosyal altyapısının, özellikle kent merkezlerinde, engellilere uygun hale getirilmesi, özel düzenlemelerin yapılması; mevsimlik tarım işçilerinin (özellikle kadınların ve çocukların) alabileceği hizmetlerin(barınma, sağlık, temizlik, eğitim), işçilerin coğrafi ve mevsimlik takvimlerine uygun, esnek ve geçici biçimde sunulmasının örgütlenmesidir.

Planda korunmaya muhtaç çocuklar için öncelikle aile yanında bakılma modelinin desteklenmesi, kurumsal bakım hizmetlerinde koşulların iyileştirilmesi; kente yeni gelenlerin çocuk ve gençlerine yönelik koruyucu ve (örgün veya yaygın) eğitime destek sağlayıcı ve kendi geleceklerine yön verme uygulamalarının geliştirilmesi ve çocukların sokakta çalışma riskinin azaltılması gerektiği ifade edilmiştir. Gençlerle ilgili olarak, tarımsal yayım ve eğitim programlarının gençlerin tarıma ilgisini çekecek şekilde düzenlenmesine; çiftçinin eş ve kız çocuklarına yönelik özel eğitimler verilmesine, gençlerin tarıma ilgi duymalarına, kadınların aile bütçesine katkı yapacak gelir getirici faaliyetler içerisinde yer almalarına yönelik noktalara dikkat çekilmiştir. Bunlara ek olarak, özellikle bölgedeki genç eğitilmiş işsizlerin istihdamını sağlamak üzere uzaktan ve yaygın eğitim imkânlarının kullanımının etkinleştirilmesi, bilgi ve iletişim teknolojileri alanında ihtiyaç duyulan insan gücünün yetiştirilmesi; Samsun İŞKUR'un genç üniversite, yüksek okul ve lise mezunlarına bilgi-iletişim teknolojileri mesleklerinde sertifikalı eğitim programları düzenlemesi gerektiği ortaya konulmuştur.

7. Samsun'da Sosyal Hizmetlerde Mevcut Durum

Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlükleri, hizmetlerin niteliklerine göre kurulan şubeler, birimler ve birimlere bağlı bürolardan meydana gelir. Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüklerinde; a) Aile ve Toplum Hizmetleri Şubesi/Birimi, b) Çocuk Hizmetleri Şubesi/Birimi, c) Engelli Hizmetleri Şubesi/Birimi, ç) Yaşlı Hizmetleri Şubesi/Birimi, d) Kadın Hizmetleri Şubesi/Birimi, e) Sosyal Ekonomik Destek ve Sosyal Yardımlar Şubesi/Birimi, f) Şehit Yakınları ve Gazi Hizmetleri Şubesi/Birimi, g) Personel ve Eğitim Hizmetleri Şubesi/Birimi, ğ) İdari ve Mali Hizmetler Şubesi/Birimi, h) Hukuk Hizmetleri Şubesi/Birimi, ı) Basın ve Halkla İlişkiler Şubesi/Birimi kurulur. Şubelerin hizmetleri, ayrı ayrı veya birleştirilerek İl Müdürünün onayı ile İl Müdür Yardımcısı ve şube müdürlerinin sorumluluğunda yürütülür. İhtiyaca göre kurulacak birimlerin sayısı Bakanlıkça tahsis edilen kadro sayısına göre artırılıp azaltılabilir. Aşağıda Samsun'da sosyal hizmetlerde görev yapan personel sayısı belirtilmiştir.

PERSONEL DURUMU

PERSONEL SAYISI	
Kadrolu Personel Sayısı	273
Özel Hizmet Alımı Personel Sayısı	688
Ek Ders Personel Sayısı	50
Özel Bakım Merkezleri Personel Sayısı	315
Özel Kreş ve Gündüz Bakımevi Personel sayısı	278
Özel Huzurevi(Belediye)	49
TOPLAM	1652

MESLEK ELEMANI DURUMU

Sosyal Çalışmacı	40
Psikolog	19
Sosyolog	49
Öğretmen	45
Hemşire	31
PDR	13
TOPLAM	197

Tablo 3’de Aile ve Sosyal Politikalar Samsun İl Müdürlüğü’ne Bağlı resmi kuruluşlar gösterilmektedir.

Tablo 3. Samsun’da Müdürlüğümüze Bağlı Resmi Kuruluşlar

Kuruluş Adı	
1	Süleyman Yançatoral Çocuk Evleri Sitesi (0 – 12)
2	19 Mayıs Çocuk Evleri Sitesi (0 - 18)
3	Yaşar Doğu Bakım Rehabilitasyon ve Aile Danışma Merkezi (13 – 18)
4	Çocuk Evleri Koordinasyon Merkezi (37 çocuk evi mevcuttur)
5	Samsun Çocuk Destek Merkezi
6	İlkadım Çocuk Destek Merkezi (18 yaş altı gebelik)
7	Samsun Huzurevi Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi
8	Havza Huzurevi ve Rehabilitasyon Merkezi
9	Bafra 75. Yıl Huzurevi
10	Ladik Kemal Kaplan Huzurevi
11	19 Mayıs Kadın Konuk Evi
12	Samsun Kadın Konuk Evi
13	Şiddeti Önleme ve İzleme Merkezi
14	İlkadım Sosyal Hizmet Merkezi
15	Çarşamba Sosyal Hizmet Merkezi
16	Atakum Sosyal Hizmet Merkezi
17	Havza Sosyal Hizmet Merkezi
18	Bafra Sosyal Hizmet Merkezi

Tablo 3’e göre Samsun’da müdürlüğe bağlı 18 tane resmi kuruluş bulunmaktadır. Tablo 4’de müdürlüğe bağlı resmi ve özel kuruluşların dağılımı gösterilmektedir.

Tablo 4. Müdürlüğe Bağlı Resmi ve Özel Kuruluşların Dağılımı

Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü		Sosyal Yarımlar Genel Müdürlüğü	
Sosyal Hizmet Merkezi	5	SYDV	1
Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü		Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü	
Çocuk Evleri Koordinasyon Merkezi	1 (44)	ŞÖNİM	1
Çocuk Evleri Sitesi	2	Kadın Konuk Evi	2
ÇODEM	2		
Engelli Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü		Samsun İl Müdürlüğü’ne bağlı birimler	
Huzur Evi	2	Koruyucu Aile Birimi	1
Huzur Evi Bakım ve Reh. Mrk.	1	Çocuk İlk Kabul Birimi	2
Huzur Evi ve Reh. Merkezi	1		
Bakım Reh. ve Aile Danışma Merkezi	1		
Umut Evi	3		
Yaşlı Yaşam Evi	3		

Tablo 4'e göre Samsun'da, Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün altında beş tane Sosyal Hizmet Merkezi; Çocuk hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün altında bir çocuk evleri koordinasyon merkezi ve bu merkezin içerisinde 44 ev, iki çocuk evleri sitesi ve iki tane çocuk destek merkezi; Engelli Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü altında iki tane huzurevi, bir tane huzurevi bakım ve rehabilitasyon merkezi, bir tane huzur evi ve rehabilitasyon merkezi, bir tane bakım rehabilitasyon ve aile danışma merkezi, üç tane umut evi ve yaşlı yaşam evi; Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğü'nün altında bir tane sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakfı; Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü'nün altında bir tane şiddeti önleme ve izleme merkezi ve iki tane kadın konuk evi bulunmaktadır. Belirtilen kuruluşlar faaliyetlerini Samsun Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü'ne bağlı olarak yürütürler. Tablo 5'de müdürlüğe bağlı kuruluşların kapasiteleri ve bu kuruluşlarda kalan kişi sayısı gösterilmektedir.

Tablo 5. Müdürlüğümüze Bağlı Kuruluşların Kapasiteleri ve Kalan Kişi Sayısı

Kuruluş Türü	KURULUŞ KAPASİTELERİ VE KALAN SAYILARI	Kapasite	Fiilen Kalan			
			2017 Ekim			2014 Nisan
	Kuruluş Adı		K	E	Top	Top
ÇOCUK KURULUŞLARI	Süleyman Yançatoral Çocuk Evleri Sitesi (0-12 yaş)	80	22	37	59	105
	19 Mayıs Çocuk Evleri Sitesi (0-18 yaş)	80	62	3	65	72
	Yaşar Doğu Bakım Rehabilitasyon ve Aile Danışma Merkezi (13-18 yaş)	55	-	-	-	68
	Çocuk Evleri Koordinasyon Merkezi (0-18 yaş)	234	90	121	211	172
	Samsun Çocuk Destek Merkezi (13-18 yaş)	37	28	-	28	30
	İlkadım Çocuk Destek Merkezi (13-18 yaş)	20	18	-	18	22
KADIN KURULUŞLARI	19 Mayıs Kadın Konuk Evi	30	16	-	16 +(9 çocuk)	18+(10 çocuk)
	Samsun Kadın Konuk Evi	21	14	-	14 +(6 çocuk)	-
	KOZA Şiddeti Önleme ve İzleme Merkezi					
YAŞLI VE ENGELLİ KURULUŞLARI	Bafra 75. Yıl Huzurevi	46	13	30	43	48
	Yaşlı Yaşam Evi (Bafra)	8	3	7	10	-
	Samsun Huzurevi Bakım ve Reh. Mrk.	110	21	91	112	114
	Ladik Kemal Kaplan Huzurevi	40	10	28	38	48
	Havza Huzurevi ve Reh. Mrk.	100	46	69	115	105
	Umut Evi(Havza)	18	4	10	14	-
	Yaşlı Yaşam Evi (Havza)	3	0	3	3	-
ARA TOPLAM		892	347	399	746	812
ÖZEL KURULUŞLAR	Özel Bakım Merkezleri (7 adet)	632	277	343	620	459
	Kreş ve Gündüz Bakım Evi (41 adet)	2232			875	1067
	Özel Belediye Huzurevi	95	13	54	67	68
	Özel Mavi Kuşak Huzurevi ve Yaşlı Bkm Mrk	100	30	28	58	-
Genel Toplam		3951	667	824	2366	

Tablo 5'deki verilere göre; 6 tane çocuk, üç tane kadın, yedi tane engelli 2 tane yaşlı, 41 tane çocuk özel kuruluşu bulunmaktadır. Ayrıca yaşlılara yönelik il müdürlüğüne bağlı 4, belediyeye bağlı bir tane kuruluş vardır. Bu kuruluşlarda 667'si erkek, 824'ü kadın olmak üzere toplamda 2366 kişi kalmaktadır. 19 Mayıs Çocuk Evleri Sitesi Müdürlüğü'ne bağlı sevgi evlerinde 0-6 yaş grubunda iki ev, 13-18 yaş grubunda altı ev bulunmakta ve bu evlerde toplamda 57 kişi kalmaktadır. Atakum Sosyal Hizmet Merkezi Müdürlüğü Engelli Birimi'nde sorumlu olunan ilçeler (Atakum, 19 Mayıs, Kavak, Asarcık) ve engelli evde bakım ücretinden toplamda 1114 kişi faydalanmaktadır.

Aynı müdürlüğün sosyal ve ekonomik destek biriminden ise 206 kişi yararlanmaktadır. Çarşamba Sosyal Hizmet Merkezi Müdürlüğü'nün hizmet alanı dâhilinde (Çarşamba, Terme, Salıpazarı ve Ayvacık) 562 aile aktif olarak sosyal ve ekonomik destek hizmetinden yararlanmaktadır. Süleyman Yançatoral Çocuk Evleri sitesinde, 66 çocuğa bakım hizmeti verilmektedir. İlkadım Çocuk Destek Merkezi Müdürlüğü'nde 12 tane çocuk anne hamile ve beş tane bebek vardır. Havza Huzurevi ve Rehabilitasyon Merkezi'nde, 60 engelli ve 72 yaşlı olmak üzere toplamda 132 kişi kalmaktadır. Özel bakım merkezlerinde hizmet alan engelli sayısı; Atakum Bakım Merkezinde 96, Mutlu Bakım Merkezinde 44, Vefa Bakım Merkezinde 108, 19 Mayıs Bakım Merkezinde 63, Tekkeköy Bakım Merkezinde 60, Samsun Bakım Merkezinde 64, Dr. Nejat Akyol Bakım Merkezinde ise 193'tür. Samsun Huzurevi bakım ve rehabilitasyon merkezinde 48 engelli ve 62 yaşlıya hizmet verilmektedir.

Samsun Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü'nün, sunmuş oldukları hizmetler genel olarak şu şekilde özetlenebilir: Sosyal ekonomik ve destek hizmetinden Ekim 2017 verilerine göre 2164 kişi yararlanmış ve bu kişilere toplamda 14.127.170,64 TL ödenmiştir. Koruyucu aile hizmetinden 120 koruyucu aile ve 135 çocuk yararlanmıştır. Evlat edinme hizmetinden Ekim 2017 itibarıyla evlat edindirilen çocuk sayısı 229'dur. Yine Ekim 2017 itibarıyla engelli evde bakım hizmetinden 9.939 kişi yararlanmıştır. Bu kişilere ödenen kişi başı ücret 1.027,06 TL olup; yıl içinde ödenen para miktarı ise 98.499.551,98 TL'dir. Sosyal ve ekonomik destek hizmetinden 2.164 kişi yararlanmış ve bu kişilere toplamda 14.127.170,64 TL ödenmiştir. Şiddet önleme ve izleme merkezi çalışmalarında ise, toplamda 3.311 kişi hizmet almıştır.

Sosyal kamu hizmetleri ulusal düzeyde Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, yerel düzeyde ise bakanlığın il müdürlüğü ve yerel yönetim birimlerince yerine getirilmektedir. Dolayısıyla yerelde vatandaşlara sunulan sosyal hizmetlerin önemli bir kısmını da yerel yönetimlerin görevleri olarak değerlendirmek mümkündür. Türkiye'de, yerel yönetim birimleri 1982 Anayasası hükümlerine göre; il özel idaresi, belediyeler ve köylerdir. Belediyeler bu üç birim arasında pek çok yönden ön plana çıkmaktadır. Özellikle ülke nüfusunun %93,3'ü belediye yönetimleri altında yaşamakta ve belediyelerin kentle ve kırsal alanla ilgili çeşitli görevleri ve sorumlulukları yerine getirme yükümlülüğü bulunmaktadır.

Ayrıca belediyeler, yerel topluluk içinde ortak ihtiyaçları karşılamak için en uygun politikaları yapabilirken; hızlı ve anlamlı değişikliklere neden olan girişimleri titizlikle yerine getirebilmektedir. Buna ek olarak, belediye yönetimlerinin ortak menfaatin bir araya getirilmesi konusunda da kamuoyunu etkileyebilecek benzersiz bir kapasiteye sahip olduğu söylenebilir. Bu bağlamda belediyelerin engellilere, yaşlılara, dar gelirlilere, gençlere, kadınlara ve çocuklara yönelik sosyal hizmet ve yardım hizmetleri sunmaktadırlar. Belediyeler bu hizmetleri yerine getirirken; ileriki aşamada sosyal paydaşları koordine ederek bu görevlerin gönüllü kişiler ya da sivil toplum kuruluşları (STK) tarafından da görülmesini sağlayabilir.

Samsun Büyükşehir Belediyesi'nin sosyal hizmetlerde yaptığı faaliyetler ile ilgili olarak; 2014 yılında "Paşa Konağı" adlı Aile Yaşam Merkezi Kadıköy Mah. çürümeye terk edilmiş metruk halde bulunan tarihi yapılar kamulaştırılarak bir konsept proje kapsamında aile yaşam merkezi haline dönüştürülmüştür. Burada verilen kursların arasında, kazaziye (takı tasarımı), resim, pilates, quilling (kağıt kıvrım), okuma-yazma, aşçılık, el sanatları ve Dekoratif El Sanatları (Mis sabun, Kokulu taş, Kokulu mum, Kağıt Rölyef, Filografi, Gazeteden sepet, Ahşap süslemeler, Seramik çiçek, Seramik bebek, Taş bebek, Keçe çalışmaları, Ahşap Yakma) gibi çok sayıda kurs yer almaktadır.

2011'de başlayan ve 2013'de tamamlanan "Mavi Işıklar Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi" Türkiye de bir ilk olarak Samsun şehrinde hizmete açılmıştır. Anılan tesis hem eğitim hem de rehabilitasyon hizmeti verecek sistemde uygulamaya geçmiştir. Engelliler Parkı içerisinde yer alan tüm bina ve tesisler çevre düzenlemeleri ile birlikte tamamlanarak hizmete alınmıştır. Ayrıca burada engelli vatandaşlar için eğitim verilecek bir konsept de geliştirilmiştir. Konsept içerisinde rehabilitasyon merkezi, restoran binası, konaklama birimleri ve engelli basket sahası ile bir adet engelli plajı bulunmaktadır.

Samsun'un Engelsiz Yaşam İçin Rotası (SEYİR) Projesi OKA işbirliğiyle yapılmıştır. Bu projenin amacı engellilerin sosyal yaşamın her alanında var olmasını sağlayacak tedbirler olarak toplumda ayrımcılığın ve eşitsizliğin önlenmesine katkıda bulunarak, Samsun'da hizmet sunan kamu kurum/kuruluşlar nezdinde engelli farkındalığının artırılmasına katkı sağlamaktır. Bu doğrultuda engellilerin beklentilerinin neler olduğu konusunda bilgiye sahip olmak için Samsun merkezde ikamet eden 1037 engelli evlerinde ziyaret edilerek anket çalışması yapılmıştır.

Ayrıca engellilerin birbirleriyle iletişim kurabilecekleri, şiir, yazı, fotoğraf ve videolar paylaşacakları ve kendi haklarını öğrenebilmeleri için, kanunlar, yönetmelikler gibi konularda bilgi edinebilmeleri için "Mavi Işıklar" adlı internet sitesi kurulmuştur. Samsun'da dezavantajlı grupların sosyal yaşama entegrasyonlarına katkı sağlayacak donanımlara sahip, "hayat boyu öğrenme" anlayışıyla desteklenecek eğitim altyapısının geliştirilmesine katkı sağlamak amacıyla "Yaşayan Eğitim Kampüsü (SAYEK) Projesi" yapılmıştır.

Bu doğrultuda Samsun'da Merkezde 4 binanın restorasyonu yapılmıştır. Böylece dezavantajlı gruplara (kadın, yaşlı, suça bulaşmış ya da suç riski altındaki çocuklar ve gençler) sosyal ve kültürel becerilerinin kazandırılmasına yardımcı olacak, STK ve kamu sektörü kaynaşmasını sağlayacak altyapıya sahip bir mekân düzenlenerek hizmete sunulmuştur.

6360 Sayılı Yasa ile İl Özel İdaresinden Samsun Büyükşehir Belediyesine devreden "Şiddete Dur!!! De Hayatın Değişsin... Projesi" Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı 2013 Yılı Dezavantajlı Gruplara Yönelik Sosyal İçerme Mali Destek Programı kapsamında destek almaya hak kazanmıştır. Kadına yapılan şiddete dikkat çekmek ve kadın hakları konusunda farkındalık yaratmak bu projenin temel amaçlarındandır. Proje kapsamındaki faaliyetler: kadına şiddet konusunda STK'lara eğitim verilmesi, karikatür eğitimi ve sergisi, kadına şiddet ve kadın hakları konulu seminerin hazırlanması, fotoğraf yarışması ve sergisi düzenlenmesi, kadına şiddet konulu tiyatro gösterilerinin yapılması, kadına şiddet ve yerel çözümler konulu çalıştaylar düzenlenmesidir.

"Engelsiz Kent İçin Mekan Tasarımları (EKİM) Projesi": Engellilerin kent ve sosyal yaşamın tüm alanlarına erişimine ve bağımsız yaşamalarına katkı sağlayacak tedbirleri alarak engellilerin yaşam standardının yükseltilmesine katkı sağlayarak Samsun kent merkezinde engelli vatandaşların toplumsal yaşam alanlarına katılımlarını kolaylaştırmak ve toplumla kaynaşmalarını sağlamak üzere; ana arterler, çok sayıda kavşak, park, kültür alanı vb. gibi yerlerde erişilebilirliği sağlayacak fiziki düzenlemeleri içermektedir.

Yaşlıların ev ortamında desteklenmesi ve toplumdaki soyutlanmadan yaşamına devam etmesi amacıyla "Yaşadığı Yerde Yaşlıya Bakım Hizmetleri Merkezi" 9 Nisan 2007'de kurulmuştur. Bu merkez, üyelerin günlük yaşamını kolaylaştırırken onlara yalnız olmadıklarını hissettirmeyi ve gördükleri ilgi, sevgi ve şefkatle onurlu bir yaşam sürdürmelerini sağlamayı amaçlamaktadır. Merkeze, Büyükşehir Belediyesi sınırları içinde ikamet eden, eşyle veya yalnız yaşayan, 60 yaş üzerinde, asgari ücretin altında gelire sahip olan her birey şahsen veya birinci dereceden akrabalarının aracılığıyla başvurabiliyor. Merkezin sağlamış olduğu, tamamen ücretsiz olan hizmetler şöyle: Psikolojik Destek Hizmetleri, Genel Sağlık Hizmetleri, Psikolojik Danışmanlık Hizmetleri, Temizlik Hizmetleri, Bakım Hizmetleri.

Ayrıca bu merkezde kimsesi olmayan bakıma muhtaç üyelere, talep etmeleri halinde, malzemeleri kendilerine ait olmak üzere yemek yapılmakta ve bulaşıkları yıkanmaktadır. Ciddi sağlık sorunları olan, yalnız yaşayan ve bakıma muhtaç üyelerin beden temizliği, sakal-tırnak kesimi ve bakımlarını da merkez üstlenmektedir. "Yaşadığı Yerde Yaşlıya Bakım Hizmetleri Merkezi" bünyesinde; 1 doktor, 1 sosyal hizmet uzmanı, 1 psikolojik danışma ve rehberlik uzmanı, 2 hemşire, 4 temizlik personeli ve 1 araç şoförü çalışmaktadır. Merkeze bugüne kadar 277 kadın ve 103 erkek olmak üzere toplam 380 yaşlı hizmet almak için başvurmuştur.

8. Stratejik Amaçlar ve Hedefler

Yerel Kamu Hizmetleri Eylem Planı çerçevesinde “Aile ve Toplum, Çocuk ve Gençlik Hizmetleri, Kadına Yönelik Hizmetler, Yaşlı ve Engelli Hizmetleri olmak üzere beş konuda stratejik amaçlar, hedefler ve eylemler belirlenmiştir. Bu kapsamda beş stratejik amaç, 13 hedef ve 52 tane de eylem belirlenmiştir. Eylem maddelerinin dağılımı şöyledir: Aile ve Toplum Hizmetleri 9, Çocuk ve Gençlik Hizmetleri 11, Kadına Yönelik Hizmetler 12, Yaşlı Hizmetleri 11, Engelli Hizmetleri 9.

8.1 Aile ve Toplum Hizmetleri

Stratejik Amaç 1 Aile Yapısı ve Değerleri ile Ailenin Sosyal Refahının Geliştirilmesi,

Hedef 1 *Aile yapısı ve değerleri korunarak, güçlendirilecek ve ailenin sosyal refahı artırılacaktır.*

Eylem 1. Sosyal ekonomik destek konusunda kurumlar arası iletişim ve iş birliği artırılacaktır.

Eylem 2. Kenar mahallelerde çalışabilir durumda olan işsiz ve yoksulların vasıfları geliştirilecek ve istihdam edilebilirlikleri artırılacaktır.

Eylem 3. Aile ve evlilik öncesi danışmanlık ve eğitim hizmetleri yaygınlaştırılacaktır.

Eylem 4. Aile Eğitim Programı (AEP) yaygınlaştırılacaktır.

Eylem 5. Küçük yaşlardan başlamak üzere kreşlerde, okullarda aile değerleri, toplumsal değerler ve ahlak konusunda eğitimler verilecektir.

Eylem 6. Ailelerin çocuk istismarına yönelik suskunluğunu gidermek amacıyla bilinçlendirme faaliyetleri yapılacaktır.

Eylem 7. Göçle şehre gelen ailelerin şehir yaşamına uyumları desteklenecektir.

Eylem 8. Yabancı ailelere yönelik yapılan sosyal ekonomik desteklerde kurumlar arası eşgüdüm sağlanacaktır.

Eylem 9. Yabancı ailelerin kente uyumuna yönelik kurumsal kapasite güçlendirilecektir.

8.2 Çocuk ve Gençlik Hizmetleri

Stratejik Amaç 2 Çocuklara Yönelik İhmal ve İstismarın Önlenmesi, Çocukların Gelişimlerini Olumsuz Etkileyen Durumların Giderilmesi, Eğitim faaliyetlerinin Geliştirilmesi.

Hedef 1 *Çocukları her türlü ihmal ve istismardan koruyacak ve çocukların sağlıklı gelişimi için gerekli önleyici ve telafi edici mekanizmalar oluşturulacaktır.*

Eylem 1 Çocukların gençlik merkezlerine katılımı konusunda teşvik mekanizmaları geliştirilecektir.

Eylem 2 Çocuk istismarını önlemeye yönelik eğitim faaliyetleri ve eğitimci sayısı artırılacaktır.

Eylem 3 Çocuk istismarını önlemeye ve hızlı müdahale etmeye yönelik mahalle düzeyinde erken uyarı sistemi kurulacaktır.

Eylem 4 Çocuklar arasında uyuşturucu madde kullanımına yönelik önleyici çalışmalar yapılacaktır.

Eylem 5 Uyuşturucu madde bağımlılığı ile mücadele kapsamında bütçe ve insan kaynağı artırılacaktır.

Hedef 2 Çocuk ve gençlerin fizyolojik ve psikolojik sağlık durumları iyileştirilecektir.

Eylem 1Çocuklara ve gençlere sağlıklı beslenme alışkanlığının kazandırılmasına yönelik “yetiştirdiğini ye, yediğini yetiştir projesi” yapılacaktır.

Eylem 2Çocuklarına uyuşturucu maddelere HAYIR demesi için nasıl yardımcı olabilirim? Projesi yapılacaktır.

Eylem 3 Yerel yönetimlerde çocuk dostu şehir modeli oluşturulacaktır.

Hedef 3 Çocuk ve gençlere sunulan eğitim faaliyetleri geliştirilecektir.

Eylem 1 Gençlere yönelik kentsel ve kırsal alanlarda kariyer planlama danışmanlık hizmeti verilecektir.

Eylem 2 Öğrenmede güçlük çeken çocuklar desteklenecektir.

Eylem 3 Tüm çocukların en az bir faaliyet ile ilgilenmesine imkan sağlanacak şekilde eğitim kurumlarının sportif alt yapıları geliştirilecektir.

8.3 Kadına Yönelik Hizmetler

Stratejik Amaç 3 Kadına Yönelik Her Türlü Şiddet, Taciz ve İstismarın Önlenmesi, Cinsel Yaşam ve Sağlık Konularında Farkındalıklarının Artırılması, Kadınların Karar Alma Mekanizmalarına Katılımlarının Güçlendirilmesi.

Hedef 1 Kadına yönelik her türlü şiddet, taciz ve istismarı önleyecek mekanizmalar geliştirilecektir.

Eylem 1 Kamu görevlilerine hizmet içi eğitimler kapsamında toplumsal cinsiyet ve kadına yönelik şiddetle mücadele konusunda eğitimler verilecektir.

Eylem 2 Kadın hakları ve toplumsal cinsiyet eşitliği konularında eğitici eğitimi programları artırılacak ve eğitimciler arası koordinasyon sağlanacaktır.

Eylem 3 Kentsel ve kırsal alanlarda Kadınların yasal haklarının farkında olmalarını sağlayacak eğitimler verilecektir.

Eylem 4 Okullarda ve öğrenci yurtlarında kadına şiddet ve istismar konularında eğitimler verilecektir.

Hedef 2 Kadınların cinsel yaşam ve sağlık konularında farkındalıkları artırılacaktır.

Eylem 1 Toplumsal cinsiyet eşitliğine dair kurumlar arasında bilgi alışverişi ve veri toplama mekanizmaları geliştirilecektir.

Eylem 2 Kadınlara cinsel yaşam ve sağlık konusunda farkındalık eğitimleri düzenlenecektir.

Eylem 3 Okullarda cinsel yaşam ve sağlık konularında eğitimler verilecektir.

Hedef 3Kadınların Karar Alma Mekanizmalarına katılımı artırılacaktır.

Eylem 1 Kadın Siyaset Akademisi (partilerden bağımsız) kurulacaktır.

Eylem 2 Kentsel ve Kırsal Alanlarda kadınların çok yönlü güçlendirilmesi projesi yapılacaktır.

Eylem 3 Kadına yönelik kentsel ve kırsal alanlarda sivil toplum platformları desteklenecektir.

Eylem 4Çalışanların ve işverenlerin, kadın erkek fırsat eşitliği bilincini artırmaya yönelik etkinlikler yapılacaktır.

Eylem 5 Kadınların kentsel politikalara katılımına yönelik “Mahalle Kadın Meclisi” projesi yapılacaktır.

8.4Yaşlı Hizmetleri

Stratejik Amaç 4 Yaşlıların Evde Bakım Şartlarının Geliştirilmesi ve Üretime Katılmalarının Teşvik Edilmesi, Yaşlıların Sosyal Yaşama Katılmalarının Artırılması, Yaşlılara Yönelik Hizmet Sunma Modellerinin Geliştirilmesi

Hedef 1*Yaşlıların Evde Bakım Şartları Olgunlaştırılacak ve Üretime Katılmaları Teşvik Edilecektir.*

Eylem 1 Yaşlıların topluma ve kalkınma sürecine aktif katılımını sağlayacak kurumsal mekanizmalar oluşturulacaktır.

Eylem 2 Yaşlıların aileleriyle birlikte yaşamlarının teşvik edilmesine yönelik ailelere eğitim programları düzenlenecektir.

Eylem 3 Yaşlıların birinci derece yakınları veya bakıcıları tarafından ihmal edilmesinin ve maddi istismarının önlemeye yönelik faaliyetler düzenlenecektir.

Hedef 2*Yaşlıların sosyal yaşama katılımları güçlendirilecektir.*

Eylem 1 Yaşlıları yoğun olmayan iş kollarında üretime kazandıracak uygulamalar yapılacaktır.

Eylem 2 Yaşlıların bedensel sağlığının korunması ve spor imkânlarının arttırılmasına yönelik “Tazelenme Üniversitesi” projesi yapılacaktır.

Eylem 3 Yaşlılara manevi ve psikolojik destek verilecektir.

Eylem 4 Nesiller arası dayanışmanın güçlendirilmesine yönelik faaliyetler yapılacak ve sosyal ve kültürel değerlerin daha güçlü bir şekilde aktarılması sağlanacaktır

Hedef 3*Yaşlılara modern hizmet sunma modelleri geliştirilecektir.*

Eylem 1 Kırsal alanda yaşlıların yaşam koşulları iyileştirilecektir.

Eylem 2 Yaşlılara hizmet sunan personelin eğitilmesi ve uzman meslek elemanlarının istihdamı sağlanacaktır.

Eylem 3 Yaşlılara hizmet sunan tesislerin sadece barınmaya yönelik değil sosyal donatılarla ihtiyaca cevap vermesi sağlanacaktır.

Eylem 4 Yaşlılara yönelik hizmetlerde kurumlar arası koordinasyonun sağlanacaktır.

8.5 Engelli Hizmetleri

Stratejik Amaç 5 Engellilerin ve Ailelerinin Bilinçlendirilmesi, Engellilere yönelik kurumsal hizmet sunma kapasitesinin geliştirilmesi, Engellilerin erişilebilirlik ve ulaşılabilirlik durumlarının geliştirilmesi.

Hedef 1*Engellilere ve Ailelerine Yönelik Bilinçlendirme Faaliyetleri Yapılacaktır.*

Eylem 1 Engellilere ve ailelerine yönelik manevi hizmetler verilecektir.

Eylem 2 Engelli çocuk istismarına yönelik ailelere ve engellilere danışmanlık hizmeti sunulacaktır.

Eylem 3 Engelli çiftlere çocuk danışmanlığı yapılacaktır.

Hedef 2*Engellilere yönelik hizmet sunma kapasiteleri geliştirilecektir.*

Eylem 1 Engellilere hizmet sunan personelin yetiştirilmesi ve eğitilmesi projesi yapılacaktır.

Eylem 2 Engelli raporlarının yenilenmesine dair problemler ortadan kaldırılacak ve engellilerin rapor almaları kolaylaştırılacaktır.

Eylem 3 Engelli sporculara yönelik mali destek arttırılacaktır.

Hedef 3*Engellilerin erişilebilirlik ve ulaşılabilirlik durumları iyileştirilecektir.*

Eylem 1 Engellilerin kamu kuruluşlarına ve sosyal mekanlara erişilebilirliğini ve ulaşılabilirliğini denetleyecek ortak bir kontrol mekanizması kurulacaktır.

Eylem 2 İşitme ve konuşma engelli bireylerin temel ihtiyaçlarına cevap verecek bilişim teknolojileri geliştirilecektir.

Eylem 3 Spor tesisleri ve fiziksel aktivite yapmaya elverişli alanlar, engellilerin erişim ve kullanımına uygun hale getirilecektir.

9. Yerel Kamu Hizmetleri Eylem Maddeleri

Stratejik Amaç 1						
Aile Yapısı ve Değerleri ile Ailenin Sosyal Refahının Geliştirilmesi						
Hedef						
Aile yapısı ve değerleri korunarak, güçlendirilecek ve ailenin sosyal refahı artırılabilecektir.						
Eylem No	Eylem Adı	Sorumlu Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Başlama- Bitiş Tarihi	Yapılacak İşlem ve Açıklama	Performans Göstergesi
1	Sosyal ekonomik destek konusunda kurumlar arası iletişim ve iş birliği artırılacaktır.	Samsun Valiliği	Büyükşehir Belediyesi, Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü, Sosyal Dayanışma ve Yardımlaşma Vakfı, STK'lar, Kaymakamlıklar	2018-2023	Sosyal yardımlarda mükerrerliğin önlenmesi amacıyla kurumlardan sosyal yardım alan vatandaşların merkezi kayıt sistemi ile izlenecektir. Kurumlar arasında koordinasyonun sağlanması amacıyla ortak veri tabanı oluşturulacaktır.	Merkezi kayıt sisteminin oluşturulması, merkezi kayıt sistemine kaydedilen birey sayısı, ilgili konuda etkinliğin artırılmasına yönelik oluşturulacak olan ortak veri tabanının faaliyete geçmesi.
2	Kenar mahallelerde çalışabilir durumda olan işsiz ve yoksulların vasıfları geliştirilecek ve istihdam edilebilirlikleri artırılabilecektir.	İŞKUR, Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü	Çalışma ve Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü, Halk Eğitim Merkezleri, OMÜ, Büyükşehir Belediyesi	2018-2023	Kentlerin dezavantajlı bölgelerinde yaşayan ve çalışabilir durumda olan kişilerin İŞKUR'a kaydı yapılacaktır. İŞKUR'a kaydı yapılan söz konusu kesime yönelik mesleki bilgilendirme ve danışmanlık hizmetleri sunulacak, söz konusu kesim öncelikle uygun işlere ve aktif işgücü programlarına yönlendirilecektir. İşgücü piyasasında tercih edilmeleri için herhangi bir mesleği olmayanlar ya da mesleğini geliştirmek veya değiştirmek isteyenlerin mesleki eğitim kurslarına, işbaşı eğitimlerine ve temel beceri eğitimlerine; kendi işini kurmak isteyenler ise girişimcilik eğitimleri gibi aktif işgücü programlarına katılmaları sağlanacaktır.	İlgili konuda tespit edilen kişi sayısı, İŞKUR'a kaydı yapılan kişi sayısı, istihdam edilen kişi sayısı, mesleki eğitime alınan kişi sayısı
3	Aile ve evlilik öncesi danışmanlık ve eğitim hizmetleri yaygınlaştırılacaktır.	Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü	Milli Eğitim İl Müdürlüğü, Sağlık İl Müdürlüğü, İl Müftülüğü, Büyükşehir Belediyesi,	2018-2023	İlçe belediyelerinde aile danışmanlığı merkezleri oluşturulacaktır. Evlilik öncesi aile danışmanlığının sağlanmasında aile içi iletişim, hukuk, sağlık ve sosyal olmak üzere farklı yönlerde önem vererek eğitimler verilecektir. Aile sağlığı merkezlerinde (ASM) anne babanın çocuk yetiştirme konusundaki eğitimlerine katkı sağlanması yönünde faaliyetler yapılacaktır.	Yeni oluşturulan danışmanlık merkezi sayısı, evlilik öncesi çiftlere verilen eğitim sayısı, bu merkezlerde eğitim alan çift sayısı

4	Aile Eğitim Programı (AEP) yaygınlaştırılacaktır.	Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü	OMÜ, Millî Eğitim İl Müdürlüğü, STK'lar	2018-2023	AEP'nin halk eğitimleri yoluyla yaygınlaştırılması amacıyla AEP seti ve broşürleri dağıtılacak, güncel sorunlarla ilgili spot filmler yapılacaktır. Belediyeler tarafından yerel radyo ve televizyonlarda aile ilişkilerini anlatan programlar yapılacaktır. Belediyelerde başta olmak üzere, Millî Eğitim İl Müdürlüğünde, Sağlık Müdürlüğünde ve İl Müftülüğünde çalışan görevlilere AEP eğitici eğitimi verilecektir.	Dağıtılan AEP seti ve broşür sayısı, yerel radyo ve televizyonlarda yapılan program sayısı, AEP eğitimlerine katılan katılımcı sayısı
5	Küçük yaşlardan başlamak üzere kreşlerde, okullarda aile değerleri, toplumsal değerler ve ahlak konusunda eğitimler verilecektir.	Millî Eğitim İl Müdürlüğü	OMÜ, Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü, Gençlik ve Spor Hizmetleri Müdürlüğü, İl Müftülüğü	2018-2023	Özellikle liselerde görünürlük olan madde bağımlılığı ve ahlaki değerlerin yozlaşması gibi sorunların ortadan kaldırılmasına yönelik olarak küçük yaşlardan başlamak üzere çocuklara aile değerleri ve ahlak konularında eğitici ve eğlendirici faaliyetler şeklinde eğitimler verilecektir.	Bu kapsamda verilen eğitim sayısı, ders saati ve ulaşılan öğrenci sayısı
6	Ailelerin çocuk istismarına yönelik suskunluğunu gidermek amacıyla bilinçlendirme faaliyetleri yapılacaktır.	Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü	Millî Eğitim İl Müdürlüğü, OMÜ, STK'lar	2018-2023	Yerelde anneye yönelik verilen bilinçlendirme eğitimleri ve medyanın desteği ile hazırlanan kamu spotları aracılığıyla annenin çocuk istismarı konusunda bilinçlendirilmesine yönelik faaliyetler düzenlenecektir.	Anneye verilen çocuk istismarına yönelik eğitim sayısı, bu eğitimlere katılan katılımcı sayısı, hazırlanan kamu spotunun yayında kalma süresi
7	Göçle şehre gelen ailelerin şehir yaşamına uyumları desteklenecektir.	Göç İdaresi Genel Müdürlüğü	Büyükşehir Belediyesi, Millî Eğitim İl Müdürlüğü, Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü, Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü, Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü	2018-2023	Şehrimize göç ile gelenler, İl Göç İdaresi tarafından kayda alınarak durumları tespit edilecek; dezavantajlı durumda olanlar ilgili kurumlara yönlendirilecek; kadın danışma merkezlerinde, çocuk ve gençlik merkezlerinde, sosyal hizmet merkezlerinde, kültür merkezlerinde ve belediyelerin ilgili birimlerinde göçle gelen aileler öncelikli olarak ele alınacak ve bu ailelerin sosyal yardım ve sosyal hizmet faaliyetlerinden etkin bir şekilde faydalanması sağlanacaktır.	İlgili birimlerde ilgilenen göçmen aile sayısı, sosyal yardım ve sosyal hizmetlerden faydalanan göçmen aile sayısı.

8	Yabancı ailelere yönelik yapılan sosyal ekonomik desteklerde kurumlar arası eşgüdüm sağlanacaktır.	Samsun Valiliği	Göç İdaresi İl Müdürlüğü, Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü, Emniyet İl Müdürlüğü, STK'lar, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı, Belediyeler, Kaymakamlıklar	2018-2020	Maddi yardım yapan kamu kurumları ile kar amacı gütmeyen kuruluşlar arasında koordinasyonun sağlanmasına ve işbirliğinin artırılmasına yönelik ortak bir veri tabanı oluşturulacaktır.	İlgili konuda oluşturulan ortak veri tabanı.
9	Yabancı ailelerin kente uyumuna yönelik kurumsal kapasite güçlendirilecektir.	Göç İdaresi İl Müdürlüğü	Büyükşehir Belediyesi, İlçe Belediyeleri, İŞKUR, Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü,	2018-2020	Büyükşehir ve ilçe belediyelerinde yabancılara yönelik birim kurulacaktır. Kent konseyleri yabancılara kente uyumunda aktif olarak çalışacaktır. Belediye ve İŞKUR işbirliğinde yabancı istihdam bürosu kurularak işgücü kayıt altına alınacaktır.	Belediyelerde ilgili birimin kurulması, kent konseylerinin ilgili konudaki etkinliklerinin sayısı, kurulan yabancı istihdam sayısı.

Stratejik Amaç 2						
Çocuklara Yönelik İhmal ve İstismarın Önlenmesi, Çocukların Gelişimlerini Olumsuz Etkileyen Unsurların Giderilmesi, Eğitim faaliyetlerinin Geliştirilmesi						
Hedef 1						
Çocuklar, her türü ihmal ve istismardan korunacak, çocukların sağlıklı gelişimi için gerekli önleyici ve telafi edici mekanizmalar oluşturulacaktır.						
Eylem No	Eylem Adı	Sorumlu Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Başlama-Bitiş Tarihi	Yapılacak İşlem ve Açıklama	Performans Göstergesi
1	Çocukların gençlik merkezlerine katılımı konusunda teşvik mekanizmaları geliştirilecektir.	Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü, Büyükşehir Belediyesi	Milli Eğitim İl Müdürlüğü, Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü, Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü, Sağlık İl Müdürlüğü	2018-2023	Risk altındaki çocuklar ilgili kurumlar tarafından tespit edilerek, Çocuk ve gençlik merkezlerindeki faaliyetlerin çeşitlendirilmesi (kültür, sanat ve spor faaliyetleri) yolu ile risk altındaki çocukların bu merkezlere katılmaları teşvik edilecektir. Dezavantajlı bölgelerde yerel medya, broşür ve kitapçıklarla gençlik merkezlerinin tanıtımı yapılacaktır.	Çocuk gençlik merkezlerine katılan çocuk sayısı, bu merkezlerde düzenlenen etkinlik sayısı

2	Çocuk istismarını önlemeye yönelik eğitim faaliyetleri ve eğitimci sayısı artırılacaktır.	Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü	Millî Eğitim İl Müdürlüğü, Belediyeler, Sağlık İl Müdürlüğü, İl Müftülüğü, ÖMU, STK'lar	2018-2023	Çocuk istismarını önlemeye yönelik eğitimci ihtiyacını karşılamak için Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü ve Sağlık İl Müdürlüğü'nden karşılanacak ve bu yönde broşür, kamu spotu ve el kitabı üretilmektedir.	Verilen eğitici eğitimi sayısı, bu yönde üretilen ve dağıtılan bilinçlendirme faaliyetlerinin sayısı
3	Çocuk istismarını önlemeye ve hızlı müdahale etmeye yönelik mahalle düzeyinde erken uyarı sistemi kurulacaktır.	Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü, Muhtarlıklar	Millî Eğitim İl Müdürlüğü, STK'lar, Belediyeler, Emniyet İl Müdürlüğü	2018-2023	İlçe belediyeleri, muhtarlıklar ve STK'larla işbirliği içinde erken uyarı sistemi kurulacaktır. Ailelere istismarın gizlenmemesi konusunda eğitim verilecektir. İstismara uğrayan çocuklara psikolojik destek verilecektir. Çocuklara istismar konusunu uygun bir şekilde anlatma yöntemlerine yönelik eğitimler düzenlenecektir.	Erken uyarı sistemi kurulması, ilgili konuda ailelere verilen eğitim sayısı, çocuklara istismar konusunun anlatılma yöntemlerinin psikiyatrik eşliğinde oluşturulması,
4	Çocuklar arasında uyuşturucu madde kullanımına yönelik önleyici çalışmalar yapılacaktır.	Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü, Millî Eğitim İl Müdürlüğü	İl Emniyet Müdürlüğü, STK'lar, ÖMU, Sağlık İl Müdürlüğü	2018-2023	Okullarda uyuşturucu madde bağımlılığına yönelik önleyici eğitimler verilecektir. Uyuşturucu maddeler ile ilgili yaşa uygun doğru bilgilendirme yapılacaktır. Anne-Babalara verilecek olan eğitimle çocuklarıyla ilgili olmaları ve çocuklarının kimlerle arkadaşlık ettiklerinden haberdar olmaları istenecektir. Okul, STK'lar ve kulüpler gibi kurumlarla kurulmuş güçlü bağlar geliştirilecektir.	Okullarda verilen eğitim sayısı, ilgili konuda eğitimlere katılan aile sayısı, Okul, STK ve kulüplerle oluşturulan güçlü bağ sayısı
5	Uyuşturucu madde bağımlılığı ile mücadele kapsamında bütçe ve insan kaynağı artırılacaktır.	Samsun Valiliği	Emniyet İl Müdürlüğü, Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü, Belediyeler, STK'lar, Sağlık İl Müdürlüğü	2018-2023	Madde bağımlılığı ile mücadele kapsamında kurumların personel, eğitim ve farkındalık faaliyetlerinin finansmanında gerekli etkinliğin sağlanması adına bütçeleri artırılacaktır. Sağlık Müdürlüğüne bağlı olarak çalışacak olan uyuşturucu ile mücadele ve tedavi kuruluşlarının(Amatem, Umatem, Çematem) alt yapılarının oluşturulmasına ve kapasitelerinin artırılmasına imkan sağlanacaktır.	Madde bağımlılığı ile mücadele amacıyla ek bütçe sağlanan kurum sayısı ve istihdam edilen personel sayısı

Çocuklara Yönelik İhmal ve İstismarın Önlenmesi, Çocukların Gelişimlerini Olumsuz Etkileyen Unsurların Giderilmesi, Eğitim faaliyetlerinin Geliştirilmesi								
Çocuk ve gençlerin fizyolojik ve psikolojik sağlık durumları iyileştirilecektir.								
Eylem No	Hedef 2	Stratejik Amaç 2	Eylem Adı	Sorumlu Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Başlama-Bitiş Tarihi	Yapılacak İşlem ve Açıklama	Performans Göstergesi
1	Çocuklara ve gençlere sağlıklı beslenme alışkanlığının kazandırılmasına yönelik "yetiştirildiğini ye, yediğini yetiştir projesi" yapılacaktır.		Sağlık İl Müdürlüğü, Milli Eğitim İl Müdürlüğü	Sağlık İl Müdürlüğü, Spor İl Müdürlüğü, Büyükşehir Belediyesi, Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü, STK'lar	Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü, Büyükşehir Belediyesi, Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü, STK'lar	2018-2023	Okullarda sağlık personelinin bulunmasını istihdam ettirilen sağlık personeli sayısı, ilgili konuda verilen seminerler, sağlıklı beslenmenin önemine dikkat çekilen seminerler düzenlenecektir. Yerli üretime ve yerli tarımsal faaliyetler yapan okul sayısı tüketime teşvik arttırılacaktır. Okullarda ve çocuklarla ilgili diğer kurumların bahçelerinde eğitim amaçlı tarım yapılacaktır.	
2	Çocuklarımıza uyuşturucu maddelere HAYIR demesi için nasıl yardımcı olabilirim? Projesi yapılacaktır.		Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü	Sağlık İl Müdürlüğü, Emniyet İl Müdürlüğü, Büyükşehir Belediyesi, Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü, Halk Eğitim Merkezleri, Milli Eğitim İl Müdürlüğü	Sağlık İl Müdürlüğü, Emniyet İl Müdürlüğü, Büyükşehir Belediyesi, Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü, Halk Eğitim Merkezleri, Milli Eğitim İl Müdürlüğü	2018-2020	Ailelere eğitim temelli uyuşturucu kullanımını ailelere yönelik hazırlanacak olan el önleme konusunda el kitabı hazırlanacaktır. TV ve radyoda eğitimci programları düzenlenecektir. Gençleri madde bağımlılığından uzak tutmak amacıyla, işgücüne dahil edilmesi, spora ve doğa aktivitelerine yönlendirilmesi konusunda ailelerle birlikte kariyer planlamaları yapılacaktır.	Ailelere yönelik hazırlanacak olan el kitabı, TV ve radyoda yapılan program sayısı, kariyer planlaması yapılan çocuk sayısı.
3	Yerel yönetimlerde çocuk dostu şehir modeli oluşturulacaktır.		Büyükşehir Belediyesi	Büyükşehir Belediyesi	Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü, Halk Eğitim Merkezleri Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, Belediyeler Birliği, OKA, OMÜ	2018-2023	Mahalle bazlı çalışmalar ile çocukların bu kapsamda kurulan oyun alanı, sosyalize olmaları, kültürel faaliyetlerde yer almasını ve sanat odalarının bulunabileceği oyun alanları, yüzme havuzları sayısıyla buralara katılan çocuk sayısı ve sanat odaları gibi alanlar yaygınlaştırılacak; çocuk dostu şehir kriterleri ilgili kuruluşlarla birlikte belirlenecektir. Bu konuda dünyadaki iyi uygulamalar örnekleri incelenerek alternatif modeller oluşturulacak ve yaygınlaştırılacaktır.	Bu kapsamda kurulan oyun alanı, yüzme havuzu ve sanat odalarının sayısı ile buralara katılan çocuk sayısı

Çocuklara Yönelik İhmal ve İstismarın Önlenmesi, Çocukların Gelişimlerini Olumsuz Etkileyen Unsurların Giderilmesi, Eğitim faaliyetlerinin Geliştirilmesi						
Hedef 3						
Eylem No	Eylem Adı	Sorumlu Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Başlama-Bitiş Tarihi	Yapılacak İşlem ve Açıklama	Performans Göstergesi
1	Gençlere yönelik kentsel ve kırsal alanlarda kariyer planlama danışmanlık hizmeti verilecektir.	Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü	OMÜ, Büyükşehir Belediyesi, Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü, Milli Eğitim İl Müdürlüğü	2018-2020	Gençlerin iş yaşamına hazırlanması amacıyla ilgili konuda verilen eğitim sayısı, meslekleşme / uzmanlaşma konularında Üniversite-işbirliği merkezi ile yapılan bilgilendirici eğitimler verilecektir. Üniversite-işbirliği sayısı, okul harici kurumlara gençlik merkezleri işbirliği arttırılacaktır. Okuliyönlendirmenin önüne geçilen çocuk harici kurumlara yönlendirmelerin önüne geçilecektir.	
2	Öğrenmede güçlük çeken çocuklar desteklenecektir.	Milli Eğitim İl Müdürlüğü	Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü, STK'lar, OMÜ, Büyükşehir Belediyesi, Sağlık İl Müdürlüğü	2018-2020	Öğrenme gücüğü çeken öğrencilerin tespiti arzılığili konuda tespit edilen çocuk odaklı yapılacak ve uygun gruplarda eğitiminsayısı, uygun ortamlarda eğitime sağlanmasına yönelik çalışmalar yapılacaktır.alınan çocuk sayısı, ailelere bu konu Eğitici personel bu sorunları aşacak niteliklere hakkında verilen seminer sayısı, işin sahip olan kişilerden oluşacaktır. Ailelere ilgili gerektirdiği niteliklere sahip istihdam konu hakkında bilinçlendirme seminerlerledilen personel sayısı, dezavantajlı düzenlenecektir. Dezavantajlı bölgelerde okulbölgelede okul öncesi eğitime alınan öncesi eğitiminin daha ulaşılabilir hale getirilecekçocuk sayısı ve eğitim ücretsiz olarak verilecektir.	
3	Tüm çocukların en az bir faaliyet ile ilgilenmesine imkan sağlanacak şekilde eğitim kurumlarının sportif alt yapıları geliştirilecektir.	Milli Eğitim İl Müdürlüğü	Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü, Büyükşehir Belediyesi, STK'lar, OMÜ,	2018-2020	Okullarda sportif faaliyetler konusunda kriterlerBelirlenen kriter sayısı, ilgili konuda belirlenecektir. İlerdeki bütün okulların sportif yapılan envanter çalışmaları faaliyet imkanlarının envanteri çıkarılaraksonucunda tespit edilen eksik sayısı, eksiklikler belirlenecektir. Okulların öğrencilerin gerekli alıp yapıya kavuşturulan okul sportif faaliyetler gerçekleştirilmesine imkansayısı tanıyacak alt yapıya kavuşturulması ve sürdürülebilir hale getirilmesi sağlanacaktır.	

Stratejik Amaç 3		Kadına Yönelik Her Türlü Şiddet, Taciz ve İstismarın Önlenmesi, Cinsel Yaşam ve Sağlık Konularında Farkındalıklarının Artırılması, Kadınların Karar Alma Mekanizmalarına Katılımlarının Geliştirilmesi,				
Hedef 1		Kadına yönelik her türlü şiddet, taciz ve istismarın önlenmesi mekanizmalar geliştirilecektir.				
Eylem No	Eylem Adı	Sorumlu Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Başlama-Bitiş Tarihi	Yapılacak İşlem ve Açıklama	Performans Göstergesi
1	Kamu görevlilerine hizmet içi eğitimler kapsamında, toplumsal cinsiyet ve kadına yönelik şiddetle mücadele konusunda eğitimler verilecektir.	Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü	Samsun Valiliği Yerel Eşitlik Birimi, OMÜ, İl Müftülüğü, İŞKUR, Büyükşehir Belediyesi BARO, STK'lar	2018-2023	Kamu görevlilerine kadına yönelik her türlü şiddet, taciz ve istismarın önlenmesine yönelik eğitim faaliyetleri düzenlenecektir. Kamu kurumlarında bu alanda eğitim verilmesi zorunlu hale getirilecektir.	İlgili konuda verilen eğitim sayısı, eğitim alan personel sayısı
2	Kadın hakları ve toplumsal cinsiyet eşitliği konularında eğitici eğitim programları artırılabilecek ve eğitimler arasında koordinasyon sağlanacaktır.	Samsun Valiliği Yerel Eşitlik Birimi	OMÜ, İl Müftülüğü, İŞKUR Büyükşehir Belediyesi, Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü, Millî Eğitim İl Müdürlüğü, STK'lar	2018-2023	Kamu görevlileri arasında bu alanda eğitim verilebilecek personele eğitim verilecektir. Kurumlar arasında koordinasyon sağlanması için eğitici havuzları oluşturulacaktır. Kırsal alanlarda ilgili konu hakkında eğitim veren kişilere eğitim verilecektir.	Verilen eğitici eğitim sayısı, eğitici havuzuna kaydedilen eğitici sayısı, eğitimcilerin verdiği eğitim sayısı
3	Kentsel ve kırsal alanlarda kadınların yasal haklarının farkında olmalarını sağlayacak eğitimler verilecektir.	Samsun Valiliği Yerel Eşitlik Birimi, Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü	OMÜ İl Müftülüğü, Büyükşehir Belediyesi Millî Eğitim İl Müdürlüğü, STK'lar	2018-2023	Kadın haklarına yönelik broşür, afiş ve el kitabı gibi yöntemler de kullanılarak bilinçlendirme eğitimleri verilecektir. Aile içi şiddet, taciz ve tecavüz gibi konularda kırsal alanda verilen eğitimlere öncelik verilecektir. Kadınların eğitimlere katılımının sağlanmasına yönelik muhtarlar ile iş birliği sağlanarak katılımcı sayısı artırılabilecektir.	Verilen eğitim sayısı, eğitimlere katılan katılımcı sayısı, hazırlanan broşür ve afiş sayısı

4	Okullarda ve öğrenci yurtlarında kadına şiddet ve istismar konularında eğitimler verilecektir.	Samsun Valiliği Yerel Eşitlik Birimi, Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü	Milli Eğitim İl Müdürlüğü, YURTKUR, STK, OMÜ	2018-2023	Okullarda rehberlik faaliyetlerinin bu yönde verilmesine öncelik gösterilecektir. Öğrenci yurtlarında ilgili konu hakkında düzenli eğitimler verilecektir. İlk ve orta dereceli okullarda ve diğer eğitim merkezlerinde öğretmenler ve idari kadrolara yönelik; toplumsal cinsiyet, kadının insan hakları, şiddetle mücadele vb. konularda eğitimler verilecektir.	Verilen eğitim ve düzenlenen rehberlik faaliyeti sayısı, düzenlenen eğitimlere ve faaliyetlere katılan katılımcı sayısı
---	--	---	--	-----------	--	---

Stratejik Amaç 3 Kadına Yönelik Her Türlü Şiddet, Taciz ve İstismarın Önlenmesi, Cinsel Yaşam ve Sağlık Konularında Farkındalıklarının Artırılması, Kadınların Karar Alma Mekanizmalarına Katılımlarının Geliştirilmesi,						
Hedef 2 Kadınların cinsel yaşam ve sağlık konularında farkındalıkları artırılacaktır.						
Eylem No	Eylem Adı	Sorumlu Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Başlama- Bitiş Tarihi	Yapılacak İşlem ve Açıklama	Performans Göstergesi
1	Toplumsal cinsiyet eşitliğine dair kurumlar arasında bilgi alışverişi ve veri toplama mekanizmaları geliştirilecektir.	Samsun Valiliği	Milli Eğitim İl Müdürlüğü, Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü, STK'lar, OMÜ, Samsun Valiliği Yerel Eşitlik Birimi	2018-2020	Kurumlar arasında bilgi paylaşımına olanak sağlayan ortak veri tabanı oluşturulacaktır. Paydaşlar arasında koordinasyon ve mali yardım sağlanması konusunda kurumlar arası iletişim ve işbirliği sağlanacaktır.	Oluşturulacak olan veri tabanının faaliyete geçmesi
2	Kadınlara cinsel yaşam ve sağlık konusunda farkındalık eğitimleri düzenlenecektir.	Sağlık İl Müdürlüğü	Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü, STK'lar, OMÜ, Samsun Valiliği Yerel Eşitlik Birimi, İl Müftülüğü	2018-2023	Kadınlara yönelik cinsel yaşam, sağlık hizmetlerine erişim, hizmet alma hakkı, koruyucu sağlık hizmetleri ile ilgili farkındalık çalışmaları yapılacak. İlgili konuda afiş, broşür ve el kitapçığı hazırlanacaktır.	Bu kapsamda düzenlenen etkinlik, verilen eğitim ve basılan yayın sayısı

3	Okullarda cinsel yaşam ve sağlık konularında dersler ve sağlık konularında eğitimler verilecektir.	Sağlık İl Müdürlüğü	Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü, Millî Eğitim İl Müdürlüğü, İl Müftülüğü,	2018-2023	Okullarda cinsel yaşam ve sağlık konularında dersler verilecektir. Gençlere yönelik ergen sağlığı, ergen psikolojisi konularında eğitimler ve faaliyetler düzenlenecektir.	Bu kapsamda düzenlenen etkinlik, verilen eğitim ve gerçekleştirilen faaliyet sayısı
---	--	---------------------	---	-----------	--	---

Stratejik Amaç 3 Kadına Yönelik Her Türü Şiddet, Taciz ve İstismarın Önlenmesi, Cinsel Yaşam ve Sağlık Konularında Farkındalıklarının Artırılması, Kadınların Karar Alma Mekanizmalarına Katılmalarının Geliştirilmesi,						
Hedef 3 Kadınların karar alma mekanizmalarına katılımı artırılabilecektir.						
Eylem No	Eylem Adı	Sorumlu Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Başlama-Bitiş Tarihi	Yapılacak İşlem ve Açıklama	Performans Göstergesi
1	Kadın Siyaset Akademisi (partilerden bağımsız) kurulacaktır.	Büyükşehir Belediyesi	OMÜ, Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü, STK'lar, Samsun Valiliği Yerel Eşitlik Birimi	2018-2023	Siyasette güçlü olan kadınlarla birlikte seminerler düzenlenecektir. Karar alma mekanizmalarına seçilmiş kadınların (milletvekilleri, belediye başkanları, muhtarlar, meclis üyeleri vb.) görünürlüğünü artırmak amacıyla panel, sempozyum ve çalıştay düzenlenecektir.	Bu kapsamda düzenlenen eğitim ve gerçekleştirilen faaliyet sayısı
2	Kadınların kentsel politikalara katılımına yönelik "Mahalle Kadın Meclisi" projesi yapılacaktır.	Büyükşehir Belediyesi, Muhtarlıklar	Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü, OMÜ, STK'lar, Samsun Valiliği Yerel Eşitlik Birimi	2018-2023	Mahalle kapsamında yürütülen çalışmalarla ulaşılacak istenen nokta, mahallelerde yaşayan kadınların yerel düzeyde karar alma mekanizmalarına katılımını sağlamaktır. Bunun yanı sıra yerel halkın ihtiyaçlarını kaynağında tespit ederek hizmetlerin tam olarak amacına ulaşması sağlanacak ve kadınlar aktif birer vatandaş olarak kentsel hizmetlerin içerisine dahil olabileceklerdir.	İlgili konuda oluşturulan mahalle kadın meclisi sayısı,

3	Kadına yönelik kentsel ve kırsal alanlarda sivil toplum platformları desteklenecektir.	Büyükşehir Belediyesi	Sağlık İl Müdürlüğü, Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü, Kaymakamlıklar, OMÜ, OKA	2018-2023	Kadınların karar alma mekanizmalarında yer almasına yönelik çalışan sivil inisiyatifler desteklenecektir. Bu konuda farkındalığı artırmak için özellikle kırsal alanlarda eğitimler düzenlenecektir.	Desteklenen kadın dernekleri ve bu konuda verilen eğitim sayısı.
4	Çalışanların ve işverenlerin, kadın erkek fırsat eşitliği bilincini artırmaya yönelik etkinlikler yapılacaktır.	Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü	Büyükşehir Belediyesi, Kaymakamlıklar, OMÜ, İŞKUR, Samsun Valiliği Yerel Eşitlik Birimi, STK'lar, OMÜ, Çalışma ve Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü	2018-2023	İşgücü piyasalarında kadın-erkek fırsat eşitliğinin sağlanması amacıyla iş niteliğinin gerektirmediği durumlarda cinsiyet ayrımcılığı yapılamayacağı konusunda eğitimler gerçekleştirilecektir.	İlgili konuda yapılan eğitim sayısı
5	Kentsel ve kırsal alanlarda kadınların çok yönlü güçlendirilmesi projesi yapılacaktır.	Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü	STK'lar, Büyükşehir Belediyesi, Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü, İŞKUR, OKA, Samsun Valiliği Yerel Eşitlik Birimi, Sağlık İl Müdürlüğü, OMÜ	2018-2023	Kırsal alanda üretim/egitim atölyeleri kurularak örnek kadın girişimleri yaratılacaktır. Kadınlar tarımsal üretim, destekler ve girişimcilik hakkında bilgilendirilecektir. Kurulacak olan "Mahalle Kadın Meclisleri" aracılığıyla kentteki ve kırsaldaki kadınların ihtiyaçları tespit edilecek ve çeşitli hizmetlere erişimleri sağlanacaktır.	İlgili konuda kurulan üretim/egitim atölyeleri sayısı, destekler ve girişimcilik hakkında yapılan eğitim sayısı, kadınların tespit edilen ihtiyaç sayıları,

Yaşlıların Evde Bakım Şartlarının Yaygınlaştırılması ve Üretime Katılmalarının Teşvik Edilmesi, Yaşlıların Sosyal Yaşamlarının Geliştirilmesi, Yaşlılara Hizmet Sunma Modellerinin ve Yapıların Geliştirilmesi							
Yaşlıların evde bakım şartları olgunlaştırılacak ve üretime katılmaları teşvik edilecektir.							
Eylem No	Eylem Adı	Sorumlu Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Başlama-Bitiş Tarihi	Yapılacak İşlem ve Açıklama	Performans Göstergesi	
1	Yaşlıların topluma ve kalkınma sürecine aktif katılımını sağlayacak kurumsal mekanizmalar oluşturulacaktır.	Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü	Belediyeler, Muhtarlıklar, STK'lar	2018-2020	Yaşlıların bilgi ve deneyimlerinden yararlanmak için yaşlıların, karar verme süreçlerinin bütün aşamalarına katılımı sağlanacak ve yönetsel kademelerde yaşlı meclisleri oluşturulacaktır.	İlgili konuda oluşturulan meclis sayısı.	
2	Yaşlıların aileleriyle birlikte yaşamalarının teşvik edilmesine yönelik ailelere eğitim programları düzenlenecektir.	İl Müftülüğü	Büyükşehir Belediyesi, Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü, STK'lar	2018-2023	Okullarda aile değerleri hakkında eğitimler verilecektir. Hâlihazırda evinde yaşlının bakımını sağlayan aile bireylerine sunulan maddi destek şartları kolaylaştırılacaktır. Ailelere psikolojik destek verilecektir.	Okullarda verilen eğitim sayısı, yaşlı bakımını üstlenen ailelere sunulan maddi destek miktarı, ailelere verilen psikolojik eğitim semineri sayısı.	
3	Yaşlıların birinci derece yakınları veya bakıcıları tarafından ihmal edilmesinin ve maddi istismarını önlemeye yönelik faaliyetler düzenlenecektir.	Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü	Büyükşehir Belediyesi, Emniyet İl Müdürlüğü, STK'lar, İl Müftülüğü	2018-2020	Ailelerin bilgilendirme yoluyla ve denetimler aracılığıyla yaşlılara yönelik psikolojik ve fizyolojik şiddet uygulamasının önüne geçilmesi sağlanacaktır. Yaşlılık ve engellilik alanında çalışanlara yaşlı ihmal ve istismarı konusunda hizmet içi eğitimler verilecektir.	İlgili konuda bilgilendirilen aile sayısı, yaşlı ihmal ve istismarı konusunda çalışanlara verilen hizmet içi eğitim sayısı.	

Stratejik Amaç 4		Yaşlıların Evde Bakım Şartlarının Yaygınlaştırılması ve Üretime Katılmalarının Teşvik Edilmesi, Yaşlıların Sosyal Yaşama Katılmalarının Artırılması, Yaşlılara Hizmet Sunma Modellerinin ve Yapılarının Geliştirilmesi				
Hedef 2		Yaşlıların sosyal yaşama katılmaları güçlendirilecektir.				
Eylem No	Eylem Adı	Sorumlu Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Başlama-Bitiş Tarihi	Yapılacak İşlem ve Açıklama	Performans Göstergesi
1	Yaşlıları yoğun olmayan iş kollarında üretime kazandıracak uygulamalar yapılacaktır.	Büyükşehir Belediyesi	İŞKUR, Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü, İl Müftülüğü	2018-2020	Çalışmak isteyen bütün yaşlıların yoğun olmayan iş kollarında istihdam edilmesi sağlanacaktır. Böylelikle faydalı olma hislerinin ve yaşama motivasyonlarının artırılması sağlanmıştır olacaktır. Camilerde, okullarda, hastanelerde, bilet satış gişelerinde, danışmanlık merkezlerinde ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarda ilgili konularda kısa süreli çalışma takvimi oluşturulacaktır.	İş yaşamına dahil edilen yaşlıların sayısı, çalıştırılan iş kolları sayısının artırılması.
2	Yaşlıların bedensel sağlığının korunması ve spor imkânlarının artırılmasına yönelik "Tazelenme Üniversitesi" projesi yapılacaktır.	OMÜ	Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü, STK'lar, Büyükşehir Belediyesi	2018-2020	Yaşlıların aktif bir yaşlılık geçirmeleri amacıyla, bedensel faaliyetlerinin artırılması sağlanacaktır. Dersler aktif katılım ile gerçekleştirilecektir. Yaşlıların katılımı için tanıtıcı ve bilgilendirici faaliyetler yapılacaktır.	İlgili konudaki projenin hayata geçmesi, proje kapsamında yapılan ders ve katılımcı sayısı.
3	Yaşlılara manevi ve psikolojik destek verilecektir.	İl Müftülüğü	Aile ve Sosyal Politikalar İl Müftülüğü, STK'lar, Büyükşehir Belediyesi	2018-2023	Yalnızlık psikolojisi ve diğer problemlerle mücadele etmek amacıyla destek mekanizmaları geliştirilecektir. İl Müftülüğü aracılığıyla yaşlıların daha huzurlu bir dönem geçirmelerinin sağlanması için ilgili konuda birimler kurulacaktır. Belediye ve Aile ve Sosyal Politikalar İl Müftülüğü tarafından yaşlılara hakları ve hizmetler konusunda verilen danışmanlık hizmetlerinin etkinliği artırılabilecek ve sürece gönüllü kuruluşların katılımı sağlanacaktır.	Yaşlılara verilen manevi ve psikolojik destek sayısı, ilgili konuda kurulan birim sayısı.

4	Nesiller arası dayanışmanın güçlendirilmesine yönelik faaliyetler yapılacak ve sosyal ve kültürel değerlerin daha güçlü bir şekilde aktarılması sağlanacaktır.	Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü, Büyükşehir Belediyesi	Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü, Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü, Yerel Medya Kuruluşları, Milli Eğitim İl Müdürlüğü	2018-2023	Yaşlıların deneyimlerini gelecek kuşaklara aktarılmasını sağlayacak yayınlar ve TV programları yapılacak, belediyeler aracılığıyla, gençlerle yaşlıları buluşturan sosyal projelerin üretilmesi, genç ve yaşlıların ortak etkinliklerle bir araya gelmeleri sağlanacaktır.	İlgili konuda yapılan yayınlar ve TV programlarının sayısı, Gençlerle yaşlıları buluşturacak sosyal projelerin ve yapılan ortak etkinliklerin sayısı.
---	--	--	--	-----------	--	---

Yaşlıların Evde Bakım Şartlarının Yaygınlaştırılması ve Üretime Katılmalarının Teşvik Edilmesi, Yaşlıların Sosyal Yaşama Katılmalarının Artırılması, Yaşlılara Hizmet Sunma Modellerinin ve Yapılarının Geliştirilmesi						
Yaşlılara modern hizmet sunma modelleri geliştirilecektir.						
Eylem No	Eylem Adı	Sorumlu Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Başlama-Bitiş Tarihi	Yapılacak İşlem ve Açıklama	Performans Göstergesi
1	Kırsal alanda yaşlıların yaşam koşulları iyileştirilecektir.	Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü, Büyükşehir Belediyesi	Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü, OMÜ, STK'lar, Sağlık İl Müdürlüğü, Muhtarlıklar	2018-2023	Tarım teknik ve teknolojilerinin öğretilmesi, yapısal ve finans hizmetlerine ulaşılabiliğinin sürdürülebilmesi yoluyla tarım sektöründe çalışan yaşlıların güçlendirilmesi sağlanacaktır. Kırsal kesimdeki yaşlıların yaşa bağlı sağlık sorunlarıyla ilgili periyodik sağlık taramalarının yapılması sağlanacaktır. Yaşlılara yapılan ödemelerin miktarı artırılabilecektir.	İlgili konuda verilen eğitim sayısı, yapılan periyodik sağlık taramalarının sayısı, ödeme miktarında yapılan artış miktarı
2	Yaşlılara hizmet sunan personelin eğitilmesi ve uzman meslek elemanlarının istihdamı sağlanacaktır.	Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü	İŞKUR, OMÜ, Çalışma ve Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü	2018-2023	Yaşlı hizmetlerinde görev alan personelin, hizmet içi eğitim programları aracılığıyla işin niteliğine uygun yeteneklere ve farkındalığa sahip olması sağlanacaktır. Yeterli sayıda uzman personel istihdam edilecektir.	İlgili konuda gerçekleştirilen eğitim sayısı, istihdam ettirilen uzman personel sayısı

3	Yaşlılara hizmet sunan tesislerin sadece barınmaya yönelik değil sosyal donatılarla ihtiyaca cevap vermesi sağlanacaktır.	Büyükşehir Belediyesi	Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü, STK'lar	2018-2023	Huzurevlerinin modern bir anlayışla, yaşlı ihtiyaçlarını karşılayacak biçimde faaliyet sürdürmesi sağlanacaktır. Kent merkezinde rehabilitasyon merkezi ve hizmet tesisi kazandırılacaktır. Huzur evlerinin bahçelerinde hobi amaçlı tarım yapmaları sağlanacaktır. Yine hobi amaçlı olarak diğer faaliyetler geliştirilecektir. Yaşlıların kurum bakımı yerine kendi buldukları yerlerde bakım projesi artarak devam ettirilecektir.	Modernize edilen huzur evi sayısı, yapılan yeni merkezlerin sayısı, yapılan hobi faaliyetlerinin sayısı.
4	Yaşlılara yönelik hizmetlerde kurumlar arası koordinasyonun sağlanacaktır.	Sağlık İl Müdürlüğü	Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü, Büyükşehir Belediyesi	2018-2020	Huzur evi ve hastaneler arasındaki refakatçi sorunu çözülecektir. Hastanelere ulaşım konusu kurumlar arası sağlanacak koordinasyon ile giderilecektir.	Yaşlılara refakatçi hizmetinin sunumunda yaşanan problemlerin giderilmesi, hastanelere ulaşım konusunun iş bölümüne tabi tutulması.

Stratejik Amaç 5						
Engellilerin ve Ailelerinin Bilinçlendirilmesi, Engellilere Yönelik Hizmet Sunma Kapasitelerinin Geliştirilmesi, Engellilerin Erişilebilirlik ve Ulaşılabilirlik Durumlarının Geliştirilmesi.						
Hedef 1						
Engellilere ve ailelerine yönelik bilinçlendirme faaliyetleri yapılacaktır.						
Eylem No	Eylem Adı	Sorumlu Kuruluş	Yapılacak Kuruluşlar	Başlama-Bitiş Tarihi	Yapılacak İşlem ve Açıklama	Performans Göstergesi
1	Engellilere ve ailelerine yönelik manevi hizmetler verilecektir.	İl Müftülüğü	Belediyeler, Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü, Sağlık İl Müdürlüğü, STK'lar	2018-2023	Ailelere sosyal ve psikolojik eğitim seminerleri düzenlenecektir; engelli eğitim süreçlerinin içerisinde aileler aktif olarak katılacaktır.	Düzenlenen sosyal ve psikolojik eğitim semineri sayısı, eğitime katılan aile ve engelli sayısı
2	Engelli çocuk istismarına yönelik ailelere ve engellilere danışmanlık hizmeti sunulacaktır.	Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü	Belediyeler, İl Müftülüğü, Sağlık İl Müdürlüğü, STK'lar	2018-2023	Engelli bireyle ilgilenen kişilere yönelik eğitim seminerleri düzenlenecektir. Zihinsel engelli çocuk ve gençlerde cinsel gelişim incelenirken takvim yaşları değil gelişim düzeyleri dikkate alınarak eğitim verilecektir.	İlgili kişilere yönelik verilen eğitim sayısı, cinsel eğitime tabi tutulan engelli sayısı.

3	Engelli çiftlere çocuk danışmanlığı yapılacaktır.	Sağlık İl Müdürlüğü	Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü, Belediyeler	2018-2020	Belediyelerde veya sağlık kuruluşlarında engelli çiftlere yönelik danışmanlık merkezleri kurulacaktır. Doktorların ve danışmanların aktaracağı bilgilerle el kitabı hazırlanacak ve ailelere aktarılacaktır.	İlgili kişilere yönelik kurulan danışmanlık merkezi sayısı, eğitime yönelik bastırılan yayın sayısı.
---	---	---------------------	--	-----------	--	--

Engellilerin ve Ailelerinin Bilinçlendirilmesi, Engellilere Yönelik Hizmet Sunma Kapasitelerinin Geliştirilmesi, Engellilerin Erişilebilirlik ve Ulaşılabilirlik Durumlarının Geliştirilmesi.						
Engellilere yönelik hizmet sunma kapasiteleri geliştirilecektir.						
Eylem No	Eylem Adı	Sorumlu Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Başlama-Bitiş Tarihi	Yapılacak İşlem ve Açıklama	Performans Göstergesi
1	Engellilere hizmet sunan personelin yetiştirilmesi ve eğitilmesi projesi yapılacaktır.	Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü	Sağlık İl Müdürlüğü, Belediyeler, STK'lar	2018-2020	Personel, engelli hakları ve engelliye yaklaşım konusunda eğitilmelidir. Zihinsel engellilere yönelik hizmet sunan personel özel eğitime tabii tutulmalıdır. İşitme Engelliler için işaret dili hizmeti sağlanacak personel istihdam edilmelidir. Engelli bireyin özelliğini tanıyabilen, günlük bakımını yapabilen, sosyal aktiviteler yapırabilen, özel hastalarda bakım yapabilen, ilkyardım uygulayabilen engelli bakıcısı yetiştirilecektir.	Eğitime tabii tutulan engelli bakıcı, işitme ve görme engellilere hizmet sunacak olan personel istihdam sayısı
2	Engelli raporlarının yenilenmesine dair problemler ortadan kaldırılacak ve engellilerin rapor almaları kolaylaştırılacaktır.	Sağlık İl Müdürlüğü	Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü,	2018-2019	Farklı hastanelerden farklı raporlar alınması, engelli oranlarının farklı verilmesi gibi sorunları giderecek ortak bir komisyon kurulacaktır. Engelli Sağlık Kurulu Raporlarından ücret alınmayacaktır. Engelli sağlık raporlarında sağlık hizmetinin nasıl verileceği açıkça belirtilecektir. Sahte engelli raporu sorununun kaldırılmak için merkezi kayıt sistemi oluşturulacaktır.	İlgili konuda kurulan komisyon sayısı, rapor alınımında veya yenilenmesinde alınan ücretlerin kaldırılması, sağlık raporlarında hizmet sunma şeklinin açıkça belirtilmesi, sahte engelli raporu alınımı önlemek için kurulan kayıt sistemi.

3	Engelli sporculara yönelik mali destek arttırılacaktır.	Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü	Büyükşehir Belediyesi, Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü	2018-2020	İldeki bütün engellilerin hangi spor dallarına ilgi duydukları tespit edilerek yeteneklerini geliştirebilmeleri için yeterli fırsat ve olanaklar sağlanacaktır. Çeşitli branşlarda engelli sporcular arası ödüllü yarışmalar düzenlenecektir. Ulusal ve uluslararası spor yarışmalarına katılacak olan engelli sporcuların ulaşım, malzeme, yemek ve konaklama gibi ihtiyaçlarının karşılanması konusunda amatör spor kulüplerine yeterli düzeyde destek sağlanacaktır.	Spor ile ilgilenen engelli sayısı, düzenlenen yarışma sayısı, amatör spor kulüplerine verilen destek miktarı.
---	---	---	--	-----------	---	---

Engellilerin ve Ailelerinin Bilinçlendirmesi, Engellilere Yönelik Hizmet Sunma Kapasitelerinin Geliştirilmesi, Engellilerin Erişilebilirlik ve Ulaşılabilirlik Durumlarının Geliştirilmesi.						
Stratejik Amaç 5						
Hedef 1						
Engellilerin erişilebilirlik ve ulaşılabilirlik durumları iyileştirilecektir.						
Eylem No	Eylem Adı	Sorumlu Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Başlama - Bitiş Tarihi	Yapılacak İşlem ve Açıklama	Performans Göstergesi
1	Engellilerin kamu kuruluşlarına ve sosyal mekanlara erişilebilirliğini ve ulaşılabilirliğini denetleyecek ortak bir kontrol mekanizması kurulacaktır.	Büyükşehir Belediyesi	Mimarlar Odası, Şehir Plancıları Odası Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, STK'lar	2018-2021	Samsun ilinde engellilerin kamu hizmetlerine erişilebilirliği arttırılacaktır. Kontrol mekanizmasındaki kişiler, engelliler için evrensel standartlar hakkında teknik bilgiye sahip olan kişilerden oluşturulacaktır. Özürlüler ve hareket kısıtlılığı bulunan bireyler için yapılarda ulaşılabilirlik gerekleri yerine getirilecektir.	İlgili konuda erişilebilirliği arttırılan kurum sayısı, kurulan ortak bir kontrol mekanizması, yeni yapılarda ulaşılabilirlik gereklerinin yerine getirilmesi.

2	İşitme ve konuşma engelli bireylerin temel ihtiyaçlarına cevap verecek bilişim teknolojileri geliştirilecektir.	OMÜ, Bilim, Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü	OKA, Büyükşehir Belediyesi Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü,	2018-2023	Akıllı telefonlarda ve tabletlerde yazılan metinleri işaret dilene çeviren uygulamalar geliştirilecektir. İşaret dili için otomatik animasyon üretimi yapan yazılımlar yapılacaktır. Ulaşım araçlarında görme engelli bireyler için anons sistemi zorunlu hale getirilecektir.	İlgili konuda geliştiren program ve yazılım sayısı, Anons sistemi kurulan ulaşım araçlarının sayısı.
3	Spor tesisleri ve fiziksel aktivite yapmaya elverişli alanlar, engellilerin erişim ve kullanımına uygun hale getirilecektir.	Büyükşehir Belediyesi	Belediyeler, Mimarlar Odası, Şehir Plancıları Odası, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü, STK'lar	2018-2023	Kamuya ait tesisler engellilerin kullanımına uygun hale getirilmesine yönelik çalışmalar arttırılacak ve yapılacak yeni tesislerin bu hususu dikkate alması sağlanacaktır.	Engellilerin kullanıma uygun hale getirilen tesis sayısı

10. Yararlanılan Kaynaklar

- Onuncu Kalkınma Planı 2014-2018
Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı 2013-2017 Stratejik Planı
Samsun Büyükşehir Belediyesi 2015-2019 Stratejik Planı
65. Hükümet Programı
Doğu Karadeniz Projesi (DOKAP) Eylem Planı (2014-2018)
Yeşilirmak Havza Gelişim Projesi Bölge Planı

ORTA KARADENİZ KALKINMA AJANSI
MIDDLE BLACK SEA DEVELOPMENT AGENCY

A Samsun Organize Sanayi Bölgesi Yaşardoğu Cad.
No: 62 Tekkeköy/SAMSUN
T 0 362 431 24 00
F 0 362 431 24 09
W www.oka.org.tr
E info@oka.org.tr
Twitter /okaorgtr
F /OrtaKaradenizKalkinmaAjansi

AMASYA YATIRIM DESTEK OFİSİ

Dere Mah. İğneci Baba Sk. No:30 Amasya
T. 0 (358) 212 69 66 F. 0 (358) 212 69 65

ÇORUM YATIRIM DESTEK OFİSİ

A. Karekeçili Mah. Gazi Cad. No:1 Çorum Valiliği A Blok Kat:3 ÇORUM
T. 0 (364) 225 74 70 F. 0 (364) 225 74 71

SAMSUN YATIRIM DESTEK OFİSİ

Samsun Organize Sanayi Bölgesi Yaşardoğu Cad.
No: 62 Tekkeköy/SAMSUN
T. 0 (362) 431 24 00 F. 0 (362) 431 24 09

TOKAT YATIRIM DESTEK OFİSİ

Kabe-i Mescit Mahallesi Bekir Paşa Sokak No: 11 MERKEZ / TOKAT
T. 0 (356) 228 93 60 F. 0 (356) 228 97 60